

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Novih petnajst milijard za francosko oborožitev:

Evropsko ravnotežje se mora obnoviti

Francoski finančni minister Reynaud o potrebi žrtve za obrambo svobode evropskih narodov — Francija in Anglija sta se odločili za odločilni korak

PARIZ, 22. aprila. br. Finančni minister Reynaud je imel sredi po radiu govor, v katerem je utemeljeval najnovejšo fiskalno, finančno in valutno ukrepe, ki pomenijo znatno obdavčevanje in obremenitev vseh slojev naroda. Državni dohodki se bodo z novimi davki in taksami povišali približno za 15 milijard frankov. Vsi ti dohodki so namenjeni ojačitvi državne obrambe. Minister Reynaud je izjavil:

Obramba se na vse vas, ki se zavedate današnje resne ure. Trda je moja dolžnost zahtevati od vas novih žrtve, toda vi imate istočasno vsvo pravico zahtevati, da se te žrtve razdele enakovredno, pravično in pošteno. Če hočemo ali ne, vsi smo postali akterji drame, ki je zajela ves svet. Občudovati moramo pri tem male narode, ki so pripravljeno braniti svojo zemljo do zadnje kapljice krvi, čeprav nimajo na razpolago zadostnih sredstev. Tudi zaradi njih Francija nikoli ni rabila v toliki meri vseh svojih sil, kakor jih rabi sedaj, pa tudi svet nikoli ni tako rabila Francije in njenih sil kakor dandanes. Če bi Francija jutri izginila, kaj bi se zgodilo z Anglijo, kakšna usoda bi čakala Zedinjene države? Vsem je jasna velika vloga današnje Francije.

Enotnost duha in mišljenja, ki jo je svet zahteval od Francije, je dosežena. Nihče v Evropi in na svetu več ne veruje, da bi se Francija mogla odreči svoji neodvisnosti ali integralnosti svojega kolonijskega imperija le zato, da bi ohranila svoj mir. Vsakdo ve, da je treba za vsa obnova evropskega ravnotežja. V Franciji ni več strank. V Franciji je le ena stranka, stranka francoske moči. In Francija ima le eno dolžnost, to svojo moč še bolj ojačiti. Vi vsi bi nam pripisali napako, če bi opustili prizadevanje v tej smeri. Vi vsi bi nam očitali, da nismo o pravem času zahtevali od vas skrajnih naporov, da se doseže naš skupni cilj. Te napake ne bomo napravili. Ni prvič, ko zahtevamo žrtve od vas. Od teh žrtve ste mnogo pričakovali. Kar je bilo pričakovati, se je izpolnilo.

V zadnjih petih mesecih se je povečala produkcija, zmanjšala brezposelnost, utrdil naš finančni položaj, zaupanje, ki ste ga izkazali ministrskemu predsedniku in meni, ni bilo izigrano. Za nami je prva etapa našega dela, najtežja, ker je bila prva. Sedaj se pričena druga etapa, na katero sem opozoril že 12. novembra preteklega leta, ko sem dejal, da bodo v pričetku l. 1939. izvršeni definitivni finančni ukrepi, ki nam bodo zagotovili uspeh na vseh področjih. Videli ste, kako izginjajo države, spoznali ste, da se je treba spričo takega zla oboroževati in vedno znova oboroževati. Kdo je dosegel v tem kakšno prednost, jo je obdržal in skušal povečati. Tudi mi bomo svoje prednosti povečali in si jih zagotovili tudi za bodoče. Francija in Anglija sta se odločili za odločilni korak. To nas bo stalo 15 milijard.

Če bi vam dejal, da je za dosego naših ciljev potrebno, da se mladi ljudje zginejo v delovna taborišča, da se avtomobili zasejejo, da bi se mogli prevažati zidarji, kmetje, učitelji in delavci k utrjevalnim delom, da morajo delavci delati po 60 ur na teden, da se mora hrana omejiti, da sme v vsakdo pod kaznijo kupovati le v določenih trgovinah, ali bi ne bili do skrajnosti vznemirjeni? In če o. vam dejal, da se lahko Francija reši samo na ta način, kdo bi se tedaj branil takih žrtve? Toda tega vam nisem hotel reči, kajti v svobodni republiki ni potrebna nikakršna korporalska palica, nikakršno suženjstvo, da ves narod sprejme žrtve, ki pomenijo njegov najhujši napor za ohranitev svobode in samostojnosti. Vsak svobodni narod mora od časa do časa svoje napore podvojiti. To velja posebno za Francoze, ki jih je 40 milijonov, poleg 86 milijonov sosedov z njihovimi 60 urami dela na teden. Za sedaj je vlada le sklenila, da poveča normalno delo od 40 na 45 ur na teden.

Reynaud je nadalje podrobno pojasnil finančne in fiskalne ukrepe. Omenil je, da se bo davščina na dedščine za določena premoženja znižala, da se bodo izvršile nekatere agrarne reforme, da se bodo vsi dohodki obdavčili, da se bo povečal davek na poslovni promet. Od davka bodo izvzeti le kruh, mleko in nekateri kmečki pridelki. Nadaljnji

davčnih obremenitev iz valutnih razlogov ne bo, žrtve pa se bodo porazdelile sorazmerno na vse sloje naroda. Onemogočili se bodo vojni dobički in zatajevanje davčnih obveznosti.

Ti ukrepi predstavljajo drugo etapo obnove francoskih financ. Da je pot pravilna, je dokazal razvoj v zadnjih 6 mesecih, ko se je povečal dotok kapitala in zlata v Francijo, ko je dobila produkcija na razpolago potrebna sredstva. Ukrepi vlade so bili podvzeti zgolj zaradi ojačenja državne obrambe. To je bil njihov edini kriterij. Strankarski interesi so se izločili. Francosko gospodarstvo trpi zaradi mednarodne napetosti. Za Francijo je to preizkušnja in si ji ne sme odpovedati, da je ne bi nasprotnik izigral. Naloga vseh francoskih državljanov je, da zavestno in s trdnjo voljo izpolnijo odredbe vlade. Ne gre, da zmagamo v vojni, nego da si priborimo mir. Enotnost vseh Francozov bo mir še enkrat afirmirala.

Francoski finančni ukrepi

PARIZ, 22. aprila w. Včeraj ob 16.30 se je sestala francoska vlada k seji, na kateri so razpravljali o novem finančnem programu za pokritje ogromnih stroškov delne mobilizacije v Franciji in povečanja oborožitve. Višina potrebnih izdatkov ni bila objavljena, če pa se upošteva, da so znašali stroški za delno mobilizacijo v Franciji lani v času septembrske krize okoli 9 milijard frankov, se more smatrati, da bodo znašali sedanjí stroški najmanj 12 milijard, ker so bili tudi na morju podvzeti obširni vojaški ukrepi in je bilo tudi v afriških kolonijah odrejeno alarmno

stanje. Za pokritje omenjenih stroškov je predlagal finančni minister Reynaud za tekoče leto uvedbo dvoodstotnega izrednega obdavčevanja vseh mezd in plač, enodstotne takse na pobornice za vsa državna in zasebna izplačila, povišanje cele vrste direktnih davkov, kakor tudi uvedbo obširnih varčevalnih ukrepov. Razen tega se nameravajo znova prilagoditi določbe o 40-urnem delu na teden obstoječim potrebam.

Pogajanja z Rusijo

LONDON, 22. aprila. e. Londonski listi se bavijo s pogajanjí med Londonom in Moskvo. Poudarjajo, da gre za novo kombinacijo, s katero bi se dobil pristanelek Poljske in Rumunije na vojaško sodelovanje z Rusijo v primeru vojne. Kakor znano, sta Poljska in Rumunija odločno odklonili enostransko podporo Rusije in sicer iz važnih notranjih in zunanjih političnih vzrokov. Sedaj se vodijo pogajanja za zaključitev angleško-francosko-ruske pogodbe, na podlagi katere bi Anglija, Francija in Rusija avtomatično podpirale Rumunijo in Poljsko v primeru vojne.

PARIZ, 22. aprila. AA. (Havas). Angleško-francosko-ruska pogajanja se aktivno nadaljujejo s proučevanjem novih predlogov ruske vlade. Francoska in angleška vlada sta preko ruskih veleposlanikov v Londonu in Parizu sporočili moskovski vladi predloge o organizaciji pomoči Poljski in Rumuniji. Moskva je odgovorila z novimi protipredlogi, ki jih sedaj proučujejo. Pogajanja s Turčijo o vzajemnih garancijah med Anglijo, Francijo in Turčijo potekajo ugodno ter bodo skoro končana. Vprašanje aleksandretskega sandžaka, ki je tesno povezano s splošnim položajem v Siriji, je predmet posebnih izmenjav mnenj. Francoski visoki komisar za Sirijo se mudi v Parizu, kjer to vprašanje podrobno proučujejo.

Sestanek v Benetkah

Davi je zunanji minister dr. Cincar-Marković potoval skozi Ljubljano

LJUBLJANA, 22. aprila. Davi ob 8.37 se je pripeljal z ekspresom v Ljubljano na poti v Benetke zunanji minister dr. Cincar-Marković. Na kolodvoru so bili zbrani predstavniki oblasti. Zunanjega ministra je v vagonu pozdravil ban dr. Natlačen.

BERLIN, 22. aprila. e. Sročnja »Berliner Börsenzeitung« poroča, da je bila s sestankom madžarskih in italijanskih državljanov v Rimu znatno ojačena os Rim-Berlin in da je italijansko-madžarski sporazum dal novo osnovo za veliko iniciativo, katere cilj je nova ureditev odnosov v Podunavju. Prvi poizkus bo že danes v razgovoru z jugoslovanskimi državniki v Benetkah in bo po mnenju lista tudi uspel.

LONDON, 22. aprila. e. Londonski po-

litični krogi se zelo zanimajo za sestanek jugoslovanskega zunanjega ministra z italijanskim zunanjim ministrom v Benetkah ki mu pripisujejo največji pomen. Zanimanje londonskih političnih krogov za razgovore v Benetkah se je že povečalo, ko so zvedeli, da bo po teh razgovorih dr. Cincar-Marković odpotoval tudi v Berlin. Vsi listi se v svojih komentarjih strinjajo v tem, da predstavlja Jugoslavija danes najmočnejši faktor na jugovzhodu Evrope in da se mnogo držav trudi, da jo pridobi za sodelovanje. Posamezni londonski listi bodo imeli v Benetkah posebne poročevalce, da bodo lahko dobili čim bolj točna obvestila o pogajanjih dr. Cincarja-Markovića z grafom Ciano.

Bolgarija in Jugoslavija

Vodilni bolgarski politiki za čim tesnejše sodelovanje z Jugoslavijo

SOFIJA, 22. aprila. e. Parlamentarni odbor za zunanje zadeve je zasedal dva dneva. Kakor je bilo že javljeno, je min. predsednik in zunanji minister dr. Kjuševanov obširno poročal o notranjem in zunanjem političnem položaju. Njegova izjava, da vlada ne bo uporabila čl. 17 ustave, ki daje kralju pravico, da samostojno sklepa dogovore z drugimi državami, je napravila najboljši vtis v vseh političnih krogih.

Po govoru Kjuševanova je govorila cela vrsta članov odbora, med njimi bivši min. predsednik Cankov, ki je podčrtal potrebo najtesnejšega zblizanja Bolgarije in Jugoslavije. Velik vtis je napravil tudi govor bivšega ministra Gileva, ki je podčrtal potrebo ustanovitve složnega bloka balkanskih držav. V istem duhu so se izražali tudi drugi poslanci in bivši ministri tako Atanasov, Zaharev, Nejnov, Pazduhov, Madjarov in drugi.

Ekspozice dr. Kjuševanova je padel ravno v dobo štiriletnice, odkar vodi zunanjo politiko Bolgarije. Ob tej priliki piše list »Dnes«: Eden izmed najuspešnejših zunanjepolitičnih dogodkov v teku teh štirih let je bila sklenitev prijateljstva med Bolgarijo in Jugoslavijo. Na drugi strani je dr. Kjuševanov omogočil, da so postali odnosi med Bolgarijo in Turčijo še tesnejši in iskrenješi. Lani v juliju je bil podpisan sporazum v Solunu, ki bo ostal viden v naši zgodovini. Miroljubnost bolgarske zunanje politike nas je dovela do solunskega sporazuma, ki je izraz dobre volje naših sosedov za splošno sodelovanje z Bolgarijo in za splošen mir. Dvomimo, da bi se stabilizacija in splošni evropski mir dosegla z lahkoto, balkanski narodi pa so danes dovolj zreli in politično neodvisni, da bi dopustili, da bi jih dogledki potegnili za seboj.

Pred Hitlerjevim odgovorom predsedniku Rooseveltu

Nemčija si prizadeva, da bi pridobila Poljsko in Rumunijo za nevtralnost

PARIZ, 22. aprila. e. Politični in diplomatski krogi v Parizu spremljajo z velikim zanimanjem razvoj političnega položaja, zlasti dogodke, ki se vrste v Berlinu in Rimu. Glede na prvi Mussolinijev provizorični odgovor Rooseveltu, smatrajo pariški diplomatski krogi, da uvidevajo se-

daj mednarodni činitelji totalitarnih držav, da je položaj tak, da bi vsak nov poskus napad naletel na odpor. Poudarjajo sicer, da se Hitler še ni izjavil, kar pa je popolnoma razumljivo sprito svetovanosti, ki so komaj potekle, mnenja diplomatskih krogov pa niso optimistična. Nedvomno je,

Snoči je minister za zunanje zadeve George Bonnet večerjal s prvim svetnikom angleške vlade Robertom Vansittartom.

Angleški poslanik pri Bonnetu

PARIZ, 22. aprila. br. Zunanji minister Bonnet je sprejel snoči angleškega poslanika Phippsa.

Demanti o pogajanjih med Francijo in Italijo

PARIZ, 22. aprila. br. Snoči so bile demantirane vesti o pogajanjih med Italijo in Francijo.

Za splošno vojaško dolžnost v Angliji

LONDON, 22. aprila. i. Angleška vlada bo imela v ponedeljek popoldne izredno sejo, na kateri bo sklepala o vojaških obveznostih. »Daily Telegraph« poroča, da so imeli snoči voditelji sindikalnih organizacij, ki so doslej najbolj nasprotovali uvedbi vojaške obveznosti, posvetovanje, na katerem so sklenili, da bodo glede na sedanjí zelo resni mednarodni položaj opustili odpor proti uvedbi splošne vojaške obveznosti. Vse opozicijske stranke so sklenile, da bodo ta predlog vlade podpirale.

Angleški radio pod kontrolo vlade

LONDON, 22. aprila. i. Angleški radio bo prišel od 7. junija pod neposredno kontrolo angleške vlade. »Daily Mail« poroča, da bo vlada na ta način ne samo monopolizirala vse poročevalske službe, temveč bo posebno poskrbela tudi za angleško propagando in bo uvedla oddaje v vseh tujih jezikih.

da se bo kancelar Hitler izjavil za mir, vendar pa napovedujejo po zanesljivih informacijah, da bo Hitler postavil naslednje protipogoje:

1. Vrnitev bivših kolonij Nemčiji.
2. Vrnitev Gdanska.
3. Ureditve vprašanja poljskega koridora.
4. Zgraditev avtomobilske ceste, ki bo vezala Vzhodno Prusijo in Nemčijo.
5. Vzhodna Evropa naj bi se priznala kot naravno interesno področje Nemčije. Zato zahteva Nemčija, da ima svobodno akcije v tem delu Evrope. Anglija in Francija naj bi se odrekli vsaki iniciativi v tem delu Evrope.

V vseh pariških krogih poudarjajo, da je Nemčija prišla do teh sklepov prav v teh trenutkih, ko plove njeno brodevice proti španski obali. Nadalje naglašajo, da je Hitler še pred kratkim poudarjal, da se lahko mir ohrani edino s sklenitvijo dvostranskih paktov med posameznimi državami, v komentarjih pa naglašajo listi, da izjavljajo sedaj v Berlinu, da so dvostranski pakti nevarni in da lahko samo nevtralnost zavaruje mir v Evropi. Tako je po navodilu nemške vlade zunanji minister Ribbentrop sporočil Poljski, da se vprašanje Gdanska in koridora lahko mirno reši, toda samo v primeru, če Poljska obljubi, da bo ostala nevtralna v primeru vojne. Ta nevtralnost, kakor poudarjajo v Parizu, je potrebna Nemčiji v njenih odnosih napram Rumuniji. Na drugi strani so predlagali Gafencu, naj tudi Rumunija ostane mirna, če bi Poljska stopila v vojno. Kaj to pomeni, ni težko pogoditi. Nemčija zahteva od drugih držav izjave o nevtralnosti, ker bi to lahko igralo odločilno vlogo pri njeni prvi prihodnji ofenzivi.

Gafencova misija v Bruslju

Poglobitev političnih in gospodarskih zvez med Rumunijo in Belgijo

BRUSELJ, 22. aprila. AA. V dobro obveščenih krogih trdijo, da ima Gafencu obisk v Bruslju namen, poglobiti politične in gospodarske odnose med Rumunijo in Belgijo.

Rumunski zunanji minister je dal predstavniku agencije Belga izjavo, v kateri naglašala sodelovanje Rumunije in Belgije, ki imata hrapra in modra vladarja. Naši dve državi, je dodal Gafencu, vodita, dasti sta na nasprotnih krajih Evrope, politiko, ki je pogosto analogna v stremljenju po ohranitvi neodvisnosti in miru. Razen tega bodo rumunsko-belgijski gospodarski odnosi v skorajšnji bodočnosti postali še tesnejši, ker želj Rumunija imeti z vsemi državami, s katerimi jo vežejo vzajemni interesi, tudi tesne gospodarske zveze. Smatramo, da je najboljši stebel miru v organizaciji skupnih naporov gospodarskega življenja. Naloga evropske solidarnosti je v tem, da omogoči izmenjavo proizvodov dela. Srednje in male države v Evropi bodo igrale v skorajšnji bodočnosti

Politični obzornik

Koliko so imeli Slovaki uradnikov 1918?

Spomladi leta 1920. je bila skupina jugoslovanskih novinarjev na ekskurziji po češkoslovaški republiki. Prepotovali so tudi Slovaško in se mudili več dni v Bratislavi. Tu so prišli v tesne stike z vodilnimi slovaškimi politiki in javnimi delavci. Vsi ti so takrat bridko tožili, kako primanjkuje slovaških uradnikov in kako težko je bilo radi tega na Slovaškem urediti državno administracijo. Poudarjali so, da je bilo ob prevratu na Slovaškem samo 67 državnih uradnikov Slovačkov, vsi drugi so bili Mađžari. Ako bi jim ne bili pomagali Čehi, tako so naglašali, bi morali državno upravo na Slovaškem še nadalje prepustiti mađžarskemu uradništvu. Da je bila to gola in čista resnica, dokazujejo statistični podatki. Pod Mađžarsko je bilo med vojno na Slovaškem 12.447 državnih uradnikov, izmed teh se je pri ljudskem četju vpisalo za Slovačke samo 35, izmed 948 županijskih uradnikov samo 18, izmed 823 mestnih uradnikov samo 11, izmed 1133 občinskih tajnikov samo 33 in izmed 644 sodnikov samo 1 za Slovačka, vsi drugi so bili Mađžari. Leta 1928., torej 10 let kasneje, pa je bilo na Slovaškem v policijski službi 2957 Slovačkov, v orožniški službi 1133, občinskih tajnikov 900, sodnikov 227 in 81 pripravnikov. Slovaki so bili pravosodni ministri, predsedniki in podpredsedniki najvišjega sodišča v vsaj republiki, v poštini službi 5626, v železniški službi 14 tisoč 562 Slovačkov itd. — Iz tega pregleda je razvidno, kako se je Slovačkom godilo v Mađžarski in kako v češkoslovaški republiki.

„Naša misel“

Izšla je nova številka mladinskega kulturno-političnega lista »Naša misel«. Ta številka zasluje vso pozornost, ker ima izredno zanimivo in aktualno vsebino, ki je razvidna iz teh le naslovov: Omladinca — nosilec vere in življenja, Poziv omladini narodu, Bolgarija in evropska kriza, Mi sebe ne bomo zatajili, Ali naj bomo Slovani gnjoli?, Pomorska in letalska moč posameznih velesil, Pohod slovanstva, Zapovedi nacionalni mladini, Resnica o vojni pripravljenosti tretjega rajha, Ladje mesto not, Čeh jugoslovanskemu prijatelju, Besede in dejanja, S Kočevskega, Poziv katoliški visokoškolski mladini, Masoryk in Čehi, Češka kaže na Bogac, »Straža v viharju« brani monsij, Tisa, Omladinca i narod, Lirika iz nemških logov, Obč. zbor a. dr. »Jugoslavije«, Mimgogede, Ob okupaciji Albanije, Nova uredba o pravnih fakultetah in Koncert akad. pevskega društva, Opozarjamo našo javnost na to številko, ki nudi polno izredno zanimivega in poučnega čtiva. Celoletna naročnina na list znaša malenkost 18 din. Naročnik bi moral postati vsak nacionalno misleči Slovenec!

29. IV. — 8. V. 1939.

XVI. salon avtomobilov

ZAGREBAČKI ZBOR

4. V. Tekmovanje v eleganci avtomobilov. — Mednarod. turistično-kulinaristi. razstava. — Vinar. ročna dela. — Poljedelski stroji. — Poljeje. Sport. — 7. V.: IV. mednarodna razstava psov. — Tekma »Dama in njen pes«. — Na železnicih od 24. IV. do 13. V. v Jugoslaviji brezplačni povratki, a v sosednjih državah 25-50% popusta. Na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega. NAGRADE OBKOLJAVLJEN.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Problem naše srednje šole

Kako naj bi bila urejena, da bi v polni meri služila svojemu namenu

Ljubljana, 22. aprila. V prvem članku sem povedal svoje mnenje o naših sedanjih srednjih šolah in sem omenil vidike, iz katerih gledam sestavo svojega vis-a-visa kot človeškega bitja. V drugem članku sem označil na kratko posamezne dele srednješolske vzgoje na Angleškem in tu bi rad opozoril prav posebno na eno dejstvo, t. j. ločitev med od 10 do 18 letnih na dva dela, ki sta vsak zase popolnoma ločena. 9 do 14 letne vzgajajo v Preparatory School, kar bi po naše imenoval štiriletno pripravništvo na Public School. Mi imenujemo to nižjo srednjo šolo, kar pa ni isto. Pri nas se vzgaja dijak v nižji in višji srednji šoli prav po istem sistemu, dočim je v Preparatory Schoolu res samo priprava na Public School, kajti Angleži ločijo natančno človeško dobo v pred- in pubertetni. Puberteta je tako važen fiziološki pojav v mladosti človeka, da ga ta šole spremenijo iz dečka v mladeniča. V puberteti je mlad organizem v nekakšni notranji združeni, ki traja nekaj let, ko se iz mladeniča razvije mlad mož, »goden« za življenje — »maturus«.

Važnost pubertetne dobe pri vzgoji je do danes spoznala samo Angleška že pred stoletji (ali pa je to le naključje?). V drugih državah pa so srednje šole le »produktivne delavnice inteligentov za razne poklice, ne pa vzgojalnice. Zato mislim, da je najprej treba absolutno ločiti srednjo šolo v več razredov predpubertetne dobe in v ostale razrede pubertetne dobe. Ali se tu loči v 4+4 razrede ali pa v 3+5 razredov, je do stvar pedagogov, da tehnično bolje izvedejo ta princip. Duša dišaka v predpuberteti zahteva drugačno psihološko traktiranje kakor v puberteti.

Drugi princip srednješolske vzgoje je celodnevna nepretrgana zaposlitev dišaka v šoli v družbi vzornih pedagogov (kakor internatih), tako da bi dijak delal vse naloge v šoli po pouku v nekakšnem »seminariju«, razen tega bi se tam naučil vzorne etikete pri skupni mizi z vsem zborom profesorjev, ker je dovolj takšnih tudi »boljših« družin, kjer dijak nima prilike, da bi se naučil prave družnosti. Pri negi športov bi se razvil čut za junastvo, srčnost, samozatajevanje, usmiljenje, rodoljublje. V takšni šoli naj spozna, da ni vse na svetu samo »vamp«, to je

»samo da gre meni dobro, vse drugo me nič ne briga«. Ta »vampizem« je žal zelo razširjen med mladim rodom.

Tretji princip je, da ima vsak pedagog primerno število učencev, a ne cele vojašnice, 15 do 20 dijakov na en razred je več kot dovolj, vse drugo je medsebojno pririvanje in gnjavaža med učenci in vzgojitelji. Radi prenatrpanosti je pedagogu onemogočeno, da se poglubi v mlado dušo, ki mu je zaupana v vzgojo, ravno tako ne najde mlada duša zaupanja v svojega pedagoga, če je ta zmeraj preobložen z delom in mislimi. Med obema pa mora biti pravo tovariško zaupanje, tako da pedagog ne uide nobena slaba misel ali gesta njegovega varovanca in to je mogoče le, kot rečeno, pri malem številu učencev na en razred in pa pri celodnevni zaposlitvi pod istim duševnim in telesnim voditeljem.

Cetrli princip pa bi bil natančen izbor dijakov, ne po tem, ali je odličnjak v osnovni šoli ali ne, ampak sprejemni izpit bi morali napraviti starši in sestre ter bratje glede na štiri zahteve v prvem članku: ali so v družini dedne ali samo pridobljene napake ali defekti glede na telo, družnost, um in srce, ker dedni defekti so nepopravljivi, pridobljeni pa se dajo zboljati ali celo odpraviti.

Sedaj nastane vprašanje: ali se da takšna šola pri nas uresničiti ali ne? Ako se najde dovolj interesov staršev, ki bi si hoteli priboriti takšno vzorno srednjo šolo, bi gotovo imeli uspeh — tudi nazorna šola za Bežigradom ni nastala preko noči, ampak je bilo treba hudih bojev. Zakaj bi ne šli se korak naprej in zahtevali vzorno, elitno srednjo šolo v Ljubljani? Samo poguma in vztrajnosti je treba. Da bi bilo zadoščeno tudi paragrafom, naj bi bila ta šola pod naslovom »nižja humanistična gimnazija«, v resnici pa bi bila celodnevna internat, ki bi gojila razen predpisanih predmetov še gori omenjene intencije, kar bi državi ne bilo v škodo, ampak le v korist. Morala bi pa biti privatna, kot je šola pri uršulinkah. Jaz za svojo osebo bi poskusil zainteresirati »British Council«, ki vzdržuje že srednje šole v državah v bližnjem Orientu.

Pozivam se enkrat, da se javi na uredništvo »Slov. Narod«, kdor ima interes na tej šoli.

Dr. S.

kraj »Na griču«, ali naselje »Hribe, Ima žalostnega spomina pa naj iz naših ust izgine. Tam na Hribu žive vendar zelo pridni in podjetni ljudje, katerih značaj nimajo tudi v tem pogledu niti najmanjše zveze z Abesinci. Uporabljamo ime Abesinija je zato naravnost žaljivo za prizadete. Isto velja tudi za Sibirijo in morda še za kakšno tuje ime, ki ga utegne kdo presaditi v našo lepo dolino.

— Vse cvete, tudi jablane, ki so poslednje, so ponekod že v najlepšem cvetju. Če bo pa še nekaj časa taka suša z močnim vetrom kot zdaj, bo pa vse cvetje odpadlo.

— Nogometna tekma, ki sta jo prejšnjo nedeljo odigrala domači SK Sloboda in SK Hrastnik, je domačinom prinesla dvočlenilni poraz 16:1, toda vedeti moramo, da je zmagovalac vsako leto trd oreh v celjski skupini v borbi za prvenstvo, zato domačin tega sicer precej bridkega rezultata ne smemo vzeti v zlo. S smotnim treningom bo domača enajstotica nekod že se dokazala, da je prebolela otroške bolezni.

Lepa pevška prireditev

Ljubljana, 22. aprila. Ze nekaj let ni bilo v Mostah pri Ljubljani pevške prireditve večjega obsega. Zato je v času težke gospodarske krize, ki kolikor toliko ovira napredek dela naših pevskih zborov, tembolj razveseljevala nova, da bodo ravno v tem predmestju bele Ljubljane proslavila pevška društva petletnico smrti pokojnega slovenskega skladatelja p. Hugolina Sattnerja.

Kdo od slovenskih pevcev ne pozna njegovih moških zborov, ki jih narod tako rad poje in ki so tako rekoč ponarodili, kakor n. pr. pesmi »Pogled v nedolžno oko«, »Na planini«, in drugih? Globoka občutenost in lepota zlatih glasov sta vseskozi spremljali pokojnega skladatelja pri delu. Pesnik Simon Gregorčič — gorški slavček — je bil njegov ideal. Kar je ustvaril gorški slavček, je dopolnil p. Hugolin Sattner.

Pevski zbor »Hugolin Sattner«, ki nosi ime pokojnega ustvarjalca nestršnih prelepih slovenskih posvetnih in cerkvenih skladb in ki skromno deluje že 8 let v Mostah pri Ljubljani, se je odločil, da s posebnim spominskim koncertom proslavi petletnico smrti svojega pokrovitelja. K sodelovanju so se prijavila radevolje ostala pevška društva iz Most in njegove bližine, t. j. znano pevsko društvo »Sava«, pevsko društvo »Mostje« in pevsko društvo »Zvezda«. Tako bo ta nastop majhna revija v istem kraju delujočih društev in prav zato zanimiv pevski dogodek.

Za nastop so posamezni pevovodje izbrali večina dela pokojnega skladatelja. Pevski zbor »Hugolin Sattner« bo izvajal skladbo »Slovenska gonivica«, katero je pokojnik posebej posvetil temu zboru. Nad vse razveseljava in hvalevredna je zamisel pevskega zbora »Hugolin Sattner«, da hoče s tem nastopom pokazati Moščanom veliko delo skromnega in tega skladatelja. Njegova lepaamera dokazuje smisel za pevsko vzgojo našega naroda.

Imenovani spominski koncert se bo vršil v četrtek 27. t. m. ob osmi uri zvečer v dvorani kina Moste. Moščane in ostalo ljubljansko javnost že danes opozarjamo na to lepo pevsko prireditev s prošnjo, da s svojo polnoštevilno udeležbo podpro prizadevanje nastopajočih zborov in jih tako moralno podpro v njihovem nadaljnjem delu na polju slovenske glasbene kulture.

Razprava proti Starihi preložena

Novo mesto, 22. aprila

Včeraj popoldne se je nadaljevala pred novomeškim senatom petorice glavna razprava proti bestialnemu ubijalcu Gregorju Starihi, ki je 3. marca ubil posestniškega sina-edina Petra Adlešiča. Na včerajšnji razpravi je Stariha popisal krvavi dogodek in izjavil, da se zločina globoko kesa. Zaslusana je bila tudi 70-letna mati pokojnega Petra Adlešiča, Marija, ki je pred sodiščem izpovedala, da je Stariha pretepal svojo žrtev z vilami skoraj celo uro. Ko je prošla za sina, jo je Stariha trkrat sunil od sebe, da je padla. Tudi z vilami jo je hotel udariti, pa so se zaplele med veje. Zaslusani priči Hrebec in Stampfl sta izpovedali, kakor je zabeleženo v obtožnici. Priča Jože Juršič, ki je svak obtoženca, je izjavil, da so spili 5 litrov vina, Stariha pa trdi, da so ga popili le tri steklenice. Juršič trdi, da sta bila s Stariho popolnoma pijana.

Drž. tožilec dr. Trampus je sodišču predlagal, da se v stvari zaslusita še posestnik Meduš in Stefančič, branilec dr. Trošt pa je v obtožbenem zagovoru navedel, da Stariha sploh ne prenaša večje količine alkohola. Predlagal je, da se upošteva mnenje izvedencev. Obtožene je dedno obremenjen po materi, stari oče in stric sta pa končala v blaznici. Sodišče je upoštevalo predloge in razpravo preložilo.

Anton Skufca je bil zaradi roparskega napada v Kotevju obsojen na 7 let in dva dni roboje.

Iz Trbovelj

— Preureditev cementarne naglo napreduje in bo cementarna v letošnji jeseni že začela obratovati v povečanem obsegu. Kakor kaže, so stavbna dela v glavnem že gotova in se višijo sedaj že notranja montažna dela na novih kotlih in drugih strojih in v mehaniziranih napravah. Dospeli so kotli ogromnih obsegov, ki jih bodo prihodnje dni vzdajali in montirali. Ze veliki, železobetonski bunkerji, ki so bili lani zgrajeni v skalnatem pobočju nad železniško postajo v Trbovljah, kažejo na velik obseg preurejevalnih del povečane cementarne. Zadnje čase so začeli graditi tudi veliko železnico, ki bo tekla iz kamnoloma v Kleku po gorskem grebenu Kolka nad Bevksem do cementarne. Po tej železnici se bo prevažal glinasti material, ki je potreben za izdelovanje cementa. To je kamen posebne vrste in se ga imenuje v ljudski besedi cementni kamen. Ta kamen oziroma glina se je doslej prevažala po kratki železnici iz kamnoloma v Kleku do končne postaje železnice v Voda. Odtod pa po rudniški ozkotirni železnici v cementarno. Sedaj pa se bo tudi ta prevoz ponesostil in moderniziral in prevažal se z železnico, kar bo nedvomno tudi cenejše. V zvezi z razši-

ritvijo cementarne pa se bo preuredil tudi prostor okrog iste, zlasti ob banovinski cesti, ki jo nameravajo očividno na tem mestu nekoliko razširiti ali preložiti. Te dni so začeli rušiti v tem okolišju tudi neko staro hišo, ki se jo mora v smislu načrtov preurejene cementarne odstraniti. Vsekakor pa pomeni povečanje in preureditev cementarne le napredek za našo dolino, ker bo našlo v njej zaposlitev mnogo delavcev, prišlo pa bo v našo dolino tudi več denarja.

— Zaščitno cepljenje prašičev proti rdečici bo v mesecu maju in juniju tudi letos po kolonijah. Občinski veterinar objavlja, da bo cepljenje brezplačno in se naj zainteresenti prijavljajo po kolonijah, kakor lani in sicer za kolonije Terezija, Zabja vas, Kurja vas, Petelinova vas, Kolonija pri Sušniku, za Savo, itd. in naj iz vsake kolonije nekdo popiše vse interese ter izkaz odda čim prej obč. veterinarju.

— Prvenstvena tekma bo v nedeljo med SK Retjem in SK Litijo ob 16. na igrišču SK Amaterja. Litija nastopa zadnja leta zelo samozvestno in dvomimo, da bo mlado Retje temu klubu kos. Naši igralci zadnje čase premalo trenirajo, zato je začel rudarski sport nekam pesati. Fantje, na delo za rudarske barve in proč z malodusjem!

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 22. aprila: Potovanje v Benetke.

Red A.

Nedelja, 23. aprila: Živi mrtvec. Izven.

Znižane cene

Ponedeljek, 24. aprila: zaprto

Torek, 25. aprila: zaprto

Sreda, 26. aprila: Živi mrtvec. Red A.

★

»Potovanje v Benetke« je komedija lahkega duhovitega tipa, ki sta jo napisala znana in uspešna francoska komedijografa Bern in Verneuil. Ponovili jo bodo drevi za red A v zasedbi: Levarjeva, Debevec, Jan, Levcar in Plut. Režija je Debevecova.

Prihodnjo soboto bo v drami na novo vpripravljen komedija »Utopljenec«, ki jo je napisal slavni Nestroy. Delo je sijajno, izredno zabavno in nudi nosilec glavnih vlog vs možnost, da pokažejo svoje igralške sposobnosti.

Premiera »Othella« je preložena na začetek meseca maja.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 22. aprila: Falstaff. Premiera. Pre-

mierski abonma

Nedelja, 23. aprila: ob 20. uri: Vse za šalo.

Izven Znižane cene

Ponedeljek, 24. aprila: Akademija Ljubljanskega Sokola. Izven

Torek, 25. aprila: Falstaff. Red B.

Sreda, 26. aprila: Vse za šalo. Red Sreda

Četrtek, 27. aprila: Lohengrin. Red Četrtek

★

Ponovno opozarjamo na nocojšnjo premiero Verdijeve opere »Falstaff«. Po zaslugi našega gledališča in vseh sodelujočih na odru in v orkestru bomo imeli nocoj po generalni sodeč zopet prvovrstno odlično operno predstavo. Da smo uvrstili »Falstaffa« v naš operni repertoar, je že samo po sebi za naše delo v operi izredno pomemben dogodek. Naslovno vlogo bo pel g. Primožič, ženski kvartet — Vidaličeva, Ribičeva, Kogejeva, Poličeva, moške vloge: Janko, Banovec, Marček, Sanein in Zupan. Dirigent in režiser: ravnatelj Polič. Premiera bo za premierski abonma.

Sokol

Ameriški Sokoli na zletu v Ljubljani

Danes je prejel zletni odbor nad vse razveseljivo obvestilo iz Buenos Airesa, da se tamkajšnje Jugoslovnsko sokolsko društvo udeležijo »Jubilejnega zleta« v čim večjem številu.

— Svečana seja Saveza SKJ. Jutri popoldne bo v Beogradu manifestacijsko zborovanje Saveza SKJ. Po svečani otvoritvi bo govoril v imenu jugoslovnskega sokolstva I. namestnik starešine E. Gangl. Zborovanje bo končano opoldne, potem pa bo sokolstvo spremilo do Sokolskega doma na Terazijah zastavo Saveza SKJ, ki jo je poklonil sokolstvu blagopokojni kralj Aleksander I. Svečanega zborovanja našega sokolstva se udeležijo tudi zastopniki Zveze bolgarskih Junakov.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 22. aprila

V hišo posestnika Janeza Nograška na Brezovem pri Višnji gori je bilo včeraj popoldne ponovno vlomljeno. V hišo je bilo prvič vlomljeno pred meseci in so takrat vlomilci odnesli nekaj obleke; včeraj pa, ko so bili domači zaposleni daleč od hiše na polju in v vasi sploh ni bilo ljudi doma razen morda kakšnega starčka ali otroka, so vlomilci vdrli v Nograškovo hišo skozi okno. V hiši so se najprej pošte no okrepčali, nato so pa pričeli odpirati omaro in miznice. Iskali so v prvi vrsti denar, ki so ga res našli nad 4000 din. Segli so seveda tudi po dragocnostih in ukradli dve uri, več prstanov ter precej obleke, perila, posteljnega pregrinjala, klobukov in nekaj parov čevljev. Klobuki — bilo jih je pet — imajo na notranji strani znamko »Smale—Mirna« in »Bernik—Višnja gora«, ravno tako imajo ukradene obleke značko »Zalar—Višnja gora«.

Vlom so domači opazili zvečer, čim so se vrnili s polja domov. Nograšek je v lom prijavil višnjegorskemu orožnikom, ki so je hišo takoj zasledovali vlomilce. Ti so najbrž pobegnili proti Ljubljani, kjer bodo skušali spraviti ukradeno obleko v denar pri Bosancih v mestu ali pa pri ljudeh v okolici. Pred nakupom svarimo!

Natakar Emil je bil brezposeln in je iskal dobrotinika, ki bi mu preskrbel službo. Zglasil se je pri tem in onem gospodu in stopil tudi v graščino na Kodeljevem. Povedal je gospodu svoje zadrege in res se je baron usmili in mu preskrbel službo sobarja v graščini barona Borana v Trzinu. Za zahvalo pa mu je Emil mimogrede ukradel dva stari, 500 din vredni lustrirani knjižki. Tudi takrat nato sledil, pač pa se je Emil izdal sam. Tiskarska žilica mu namreč tudi v Trzinu ni dala miru. Kradel je ko sraka vse, kar mu je prišlo pod roko od radijskih slušalk, drobnih drob, obleke in kvečev. Nakradeno robo je te dni pripeljal v Ljubljano,

kjer ga je pa zasačil detektiv in mu vso skupaj zaplenil. Emila, ki je imel tudi nekake prijatelje Milana H., s katerim sta skupno vlomila v bufet na kolodvoru v Kranju, so zaprli. Sedaj je tudi priznal tatvino obeh dragih knjižki, ki ju je ukradel svojemu dobrotniku. Knjižki je takoj prodal v nekem antikvarijatu, denar pa zapravil v veselih družbi.

Boleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 22. aprila katoličani: So-

ter in Gaj

JUTRI: Nedelja, 23. aprila katoličani: Voj-

teh

DANASJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Demonska žena

KINO SLOGA: XI. olimpijada

KINO UNION: Patriot (Harry Baur)

KINO MOSTE: Raskolnikov in Poslednja

pot Sv. Margarete

KINO SSKA: Zloraba zaupanja

ZVEZA AKADEMSKO IZOBRAZENIH

ZEN občni zbor ob 20. v prostorih Zve-

že gospodinj. Gradišče 14/L. demo

UDRUZENJE DIPLOMIRANIH TEHNI-

KOV občni zbor ob 19.30 v dvorani re-

stavrnic »Sestice«, Tyrševa cesta 6

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI ISTI SPORED

SLAVISTIČNO DRUŠTVO občni zbor ob

10. v zbornici Mestne ženske realne

gimnazije, Bleiweisova cesta

RUSKA MATICA občni zbor ob 14. v dvo-

rani hotela Tivolija

DEZURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Dr. Kmet, Tyrševa ce-

sta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in

Ustar, Šelenburgova ulica 7

MESTNO DEZURNO ZDRAV. SLUŽBO

bo opravljal od sobote od osmih zvečer

do ponedeljka od osmih jutraj mestni

višji zdravnik dr. A. Helein Marjan, Ko-

rytkova 18, telefon št. 36-24.

Ozpod s'ta

Konkurenca je huda reč, tem huška, ker je celo prepovedana, če ni tojalna. Težko je pa potegniti pravo mejo med tojalno in nelojalno konkurenco. Če bi imeli za konkurenco posebno tehniko, bi bilo še najbolje. Ker pa take tehnike nimamo, si moramo pač pomagati brez nje.

Sicer pa v našem primeru ne gre za tehtanje konkurence, temveč za praktično, splošno priporočljivo novotarijo. Nekoliko je ta novotarija res v zvezi tudi s konkurenco, pa ne toliko, da bi bilo vredno govoriti o tem. Živimo v časih, ko vse nekam hiti, ko čas in razdalja kar požirata. Tempo življenja postaja vedno hitrejši.

Zato se ne smemo čuditi, da je zadela ta bolezen današnjega časa tudi romane. Nekdo je prišel na originalno idejo prevajati in objavljati romane v skrajšani obliki, v izvečkih ali ekstraktih, če hočete. Izveček ali ekstrakt je pa vedno samo neznamen del celote in je veliko vprašanje, če more celoto nadomestiti. To velja seveda v polni meri tudi za roman. Ko smo bili še otroci, smo čitali romane tako, da smo prebrali začetek in konec. Vsi romani pa niso za otroke.

Uboj v gostilni

Novo mesto, 21. aprila

V Koprivniku v Kumpovi gostilni se je v nedeljo 22. januarja zbralo več gostov. Med njimi so bili tudi Karol Kump 49 let star, in šele 19-letni Karol Medic, doma s Hriba pri Koprivniku, ter posestnik Rudolf Stalcer, ki je pod vplivom alkohola začel izživati goste. Kump in Medic se za to nista zmenila. Ob policijski uri sta Kump in Medic mirno zapustila gostilno, a pridružil se jima je Stalcer ter ju zopet začel nadlegovati. Kump je mirno nadaljeval pot, da bi se na otrešal Stalcerja, se je skril za neko hišo, ter čakal, da Stalcer odide mimo. Ko je nadaljeval pot, preprčan, da je pijan človek že odšel, je zopet zaslišal Stalcerja za seboj, ki ga je psoval. To je bilo Kumpu že preveč in pristopil je k Stalcerju ter ga vprašal, zakaj ga žali. Stalcer mu je odgovoril s pestjo po zobeh. Nastal je pretep. Kump in Stalcer sta se prerivala blizu Medičeve hiše. Ko je Medic, ki je bil prej s Kumpom v gostilni, zaslišal preprij, je prišel iz hiše, pograbil poleno ter udaril Kumpa, ker v temi ni videl, kateri je Stalcer. Ko je sprevidel, da se je zmotil, je udaril še Stalcerja po glavi. Tudi Kump je udaril nekakrat po Stalcerju, a samo s pestjo.

Ko je bil Stalcer že precej zdelan, ga je Medic zavlekel na sosednji vrt. Kump je pa odšel v Medičevo hišo. Ko je prišel v hišo še Medic, je dejal Kumpu naj gre z njim na vrt. Kump se je dal pregovoriti. Na vrtu sta našla Stalcerja slonečega na drevo. Začela sta ga zopet divje pretepati in nehala nista niti še, ko je že obležal na tleh. Pobila sta ga do smrti.

Zdaj sta se zagovarjala pred novomeškim okrožnim sodiščem. Kump je bil obsojen na 8, Medic pa na 5 let roboje. Zagovornika sta prijavila priziv.

SPORT

— Avtomobilski in medkubski motociklistična ocenjevalna vožnja. Avtomobilski klub kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana priredi v nedeljo 30. t. m. avtomobilski in medkubski motociklistično ocenjevalno vožnjo na progi Ljubljana — Kranj — Trzin — Jesenice — Kranj — škofja Loka — Ljubljana. Start in cilj pred Narodnim domom. Start ob 7.30, cilj približno ob 11.30. Pravico do udeležbe ima vsak avtomobilist z osebnim avtomobilom, motociklisti pa člani klubov, včlanjenih pri SMKJ. Vsa vozila morajo odgovarjati cestno policijskim predpisom. Startlo se bo v presledkih po 1 minuti, najprej motociklisti, potem pa avtomobilisti. Kontrola bodo v Ljubljani pred Narodnim domom, v Trzinu pred Narodnim domom, v škofji Luki brez ustavljanja in zopet v Ljubljani pred Narodnim domom.

— Književna nagrada Vodnikove družbe. Vodnikova družba razpisuje v počaščenje spomina svojega ustanovnega člana Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ob petletnici njegove mučeniške smrti, književno nagrado v znesku 5.000 din. S tem zneskom bo poleg običajnega honorarja po 1000 za tiskano polo nagradila Vodnikova družba najboljšo leposlovno delo, ustrežajoče njenemu programu in namenu. Obseg knjige 7 — 8 pol. Vodnikova družba vjudno sporoča to slovenskim pisateljem, prijazno vabeč jih v svoj krog.

Ljudje na zatožni klopi

Obtoženi po zakonu o zaščiti države, a vsi oproščeni zaradi pomanjkanja dokazov — Prizivne razprave

Ljubljana, 22. aprila

Pred velikim kazenskim senatom so se morali včeraj zagovarjati delavci Dusan Humar, rojen l. 1918, v Gorici, stanujoč v Mostah, bančni uradnik Leo Kovčič, rojen v Sv. Luciji pri Gorici, zasebni uradnik Fedor Kovčič, delavka Angela Dovč iz Spodnje Zadobrove, in slušatelj pravne fakultete Anton Tomšič. Predsednik velikega senata je bil s. o. s. Ivan Kralj, prisodniki pa sodniki okrožnega sodišča gg. Ivan Brelih, Rajko Lederhas, dr. Leo Pompe in Julij Fellahar. Obtožnico je zastopal namestnik državnega tožilca Branko Goslar.

Vsi obtoženci so bili obtoženi zločinstva po členu 1, točka 2 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Obtožba je trdila, da so obtoženci v neugotovljenem času v Ljubljani postali člani komunistične stranke, torej pristopili k društvu, ki ima namen propagirati komunizem. Zakrivilo so s tem zločinstvo po zgoraj navedenem zakonu o zaščiti države in naj se po pristojnih določilih kaznujejo.

Policija je izvršila hišno preiskavo pri obtožencu Dusanu Humarju in našla nekaj letakov in seznam z imeni 15 oseb. Med temi osebami so bili tudi obtoženci brata Kovčiča, Angela Dovč in Anton Tomšič. Brata Kovčiča sta bila zapisana samo s krstnim imenom Leo in Fedor. Po zadrtih policije so vsi navedeni notorični komunisti. Proti 11 osebam v seznamu policija ni mogla predlagati kazenskega pregona, ker je bilo notorično, da se s komunizmom ne počajo.

Vsi obtoženci so izjavili, da se ne čutijo krive. Zanimali so, da bi bili člani kakršnekoli ilegalne organizacije. Humar je pojasnil, da je sodeloval samo pri legalnem Delavsko-kmečkem gibanju. Ker je vedel

Naši fotoamaterji odkri- vajo Jugoslavijo svetu

Na mednarodni fotoamaterski razstavi v New Yorku
je dobil prvo nagrado Slovenec A. Kornič

Prvonagrajena slika Ante Korniča

Ljubljana, 22. aprila
Tudi za naše fotoamaterje velja stari rek, da ni nihče doma prerok; marsikdo pri nas prezira fotoamaterstvo kot »igrakanje«, ki ne more nikomur koristiti, češ da služi samo v zabavo amaterjem. Kljub velikim razstavam fotografij v Ljubljani je še vedno precej ljudi, ki ne morejo presoditi pomena fotoamaterstva. Nihče sicer ne more zahtevati od njih, naj bi kazali globlje razumevanje za lepoto fotografije in njeno estetsko vrednost, prav bi pa bilo vsakakor, da bi se vsaj zavedali posebne vrednosti fotoma, tiskih izdelkov, primernih za mednarodne razstave, kot propagandnega sredstva. Tudi fotoamaterske slike na svetovnih razstavah so dandanes kulturna legitimacija narodov, ki jih fotoamaterji zastopajo. Naša država ne uživa takšnega slovesa v mestu, da bi se lahko odrekli propagande. Toda svetu ne moremo imponirati s samo eksotiko ali folkloro, kakor tudi ne s velikimi gestami v slogu nekaterih večjih držav. Potrebno je predvsem, da svet zve ne le za ime naše države, temveč tudi, da se Jugoslavija uvršča med kulturne države. Prav zaradi tega ne smemo podcenjevati velikih uspehov naših fotoamaterjev v svetu, zlasti ljubljanskega Fotokluba.

Na to opozarjamo ob tej priložnosti, ko poročamo o uspehu naših fotoamaterjev, o uspehu, ki nedvomno ni najmanjši, saj nas zanj lahko zavirajo fotoamaterji večjih narodov. Ameriška sekcija mednarodne mladinske organizacije YMCA National Council of the Young Men's Christian Associations of the United States) je razpisala pozivni natečaj za udeležbo na mednarodni fotoamaterski razstavi v New Yorku s slikami iz življenja mladine. Razstava je bila prirejena prejšnji mesec v velikem organizacijskem paviljonu, ki stoji na prostoru svetovne razstave. Organizacija nametava v svojem paviljonu na svetovni razstavi prikazati življenje današnje mladine v starosti od 10 do 30 let, mladino v krogu doma, pri delu, sportu in družbenem življenju. Temu namenu je tudi služilo mednarodno tekmovalno najbojših fotoamaterjev sveta, da so izbrali najlepše ter najboljšie slike z motivi iz življenja današnje mladine. Od poslanih slik so jih izbrali 500 iz 16 držav za razstavo. Nagrad je bilo do-

ločenih malo. Slike so razdelili po motivih v 5 skupin in za vsako skupino sta bili določeni po ena prva in druga nagrada. Razen tega sta bili določeni za vsako skupino po dve častni priznanji. Posebna nagrada je pa bila določena za najboljšo sliko izmed vseh skupin. Prvih pet nagrad so prejeli: Slovenec, dva Američana, Indijec in Japonec. Posebno nagrado, najvišjo, za najboljšo sliko izmed vseh razstavljenih, pa je prejel eden teh Američanov, L. M. Divinia.

Prva nagrada v prvi skupini z motivi pod naslovom »Mladina doma« je bila prisojena A. Korniču, članu ljubljanskega Fotokluba, za sliko, ki jo objavljamo. Fotografija je bila posneta v Goricih pri Medvohah. Značilno je, da je bila tudi druga nagrada v tej skupini prisojena Slovencu, I. Gogali. Tako so naši fotoamaterji zopet utrdili svoj sloves v svetu ter častno zastopali našo državo na mednarodnem tekmovalju.

Naša javnost je postala zelo pozorna na pogoste ter številne Korničeve uspehe. Skoraj ni mednarodnega tekmovalja, da bi ne bil na njem odlikovan Kornič in celo navadno z najvišjimi priznanji. Marsikoga bo zanimalo, da se je Ante Kornič začel posvečati fotoamaterstvu šele pred osmimi leti. Poznavalci lepe fotografije so odkrili pa naključju njegov talent. Ko je starejši fotograf razvil prve Korničeve posnetke, ki jih je Kornič posnel z izposojenim aparatom, ni verjel, da jih je napravil začetnik. Kornič je postal član Fotokluba, kjer se je izredno naglo uveljavil med najboljšimi fotoamaterji. Že leta 1931, ko se je še komaj začel uveljavljati, je poslal slike na mednarodno razstavo v München, kar so mu pa nekateri »strokovnjaki« odsvetovali. Kljub temu je bil odlikovan s srebrno medaljo in dobil je toliko materiala, da se je lahko nadaljnjih 5 let neovirano posvečal lepi umetnosti. Zdal njegove slike objavljajo angleški almanahi in fotorevije velikih narodov, njegovo ime je znano v New Yorku morda še bolj kakor v Beogradu. V osmih letih si je priboril 69 medalj na mednarodnih fotoamaterskih razstavah.

Pričakovati smemo, da bo ljubljanski Fotoklub ohranil še dolgo sloves kot ena izmed organizacij najboljših svetovnih fotoamaterjev. Upamo pa tudi, da bo naša javnost to znala pravilno ceniti.

mogoče dobiti. Drugi film nam prikazuje začetni razvoj rentgenske cevi do današnje izpopolnitve in vsestranske uporabe ne samo v zdravstvu temveč tudi v umetnosti pri raziskavanju starih slik pa tudi v tehniki za preiskavo materiala itd., do današnje izpopolnitve ko je mogoče napraviti tudi rentgenski film. Film, ki je najnovejšo delo, je v zadnjem delu prikazoval izključno rentgenske slike iz notranjosti

Sadovnjaki so se odeli v krasno cvetje Upajmo, da bo letošnja sadna letina boljša od lanske in z njo vred tudi sadna trgovina

Ljutomer, 21. aprila
Mursko polje, ki ga obdajajo obronki valovitih Slovenskih gor, ni samo polje z goricami, temveč najdemo skoraj pri vsaki hiši manjši ali večji sadovnjak. To je ravno značilno za vso Mursko ravan in njene obronke. Sporedno s poljedelstvom, živinorejo in deloma gozdarstvom gre torej pri nas tudi sadjarstvo in čebelarstvo, brez katerega bi sadjarstvo ne uspevalo. Sadjarstvo je pri nas zelo lepo razvito. Za njegov razvoj skrbijo po večini naše sadjarske podružnice, ki so v tem letu že organizirale pomladno škropljenje dreve. Mnogo sadovnjakov se danes že goji v naprednem smislu, dočim jih je pač še mnogo, ki ne verujejo v škropljenje in drugo, ali pa jim to ovira njihov slab gmočni položaj. Gojenje sadovnjakov v naprednem smislu je nam pokazalo tu že lepe uspehe, saj so prišli naši napredni sadjarji s krasnim sadjem na sadni trg. Tu je predvsem prevladovalo sortirano lepo sadje, ki ga je zahtevalo kupec.

Sadjarstvo Murskega polja in obronkov Slovenskih gor je glede na veliko količino sadovnjakov zelo važna panoga našega človeka, kar nam potrjuje dejstvo, da smo videli tudi ob delno slabih letinah nesheto voznikov na naših kolodvorih, ko se je naše sadje tvorilo za inozemski trg, kjer je po svoji kvaliteti in deloma tudi po svoji količini uživalo lep sloves. Sadje je pa našemu človeku tudi nekaj prvi prihod denarja k hiši, zlasti še tiste-

mu, ki ima mnogo ranega sadja, ker ima navadno zelo dobro ceno. Ravno v tem času ni pri kmetih hiši nihče za prodajo. Živino prodajo navadno že jeseni, da je ni treba hraniti vso zimo, drugih poljskih pridevkov pa se v juniju tudi ni, ki bi prinesli prvi denar k hiši. Sadna trgovina, ki se je pri nas razvila šele pred leti, je važen čimtelj v našem gospodarstvu. Dočim se je pred razvojem sadne trgovine sadje po večini prešalo v jabolkarje, ki ni prinesel k hiši toliko dohodkov kakor prodano sadje, gre zdaj dobro v denar. Seveda pa bi se morala sadna trgovina pri nas tudi nekako urediti, da bi ne šlo sadje skozi toliko rok prekupčevalcev, kar je za škodo našega sadjarja.

Lani je v nekaterih krajih sadno drevje slabo cvelo, deloma pa je tudi pozobelo. Zato je bilo lani malo sadja, ki pa je zaradi tega imelo zelo dobro ceno. Letos je čisto drugače. Črešnje in vse košččasto sadje je bilo v krasnem cvetju ter je tudi v lepem vremenu odcvetelo, tako da upamo na dobro letino tega sadja, seveda če ne bo slane. Zdal pa so dobili lepo pisano barvo cvetja naši sadovnjaki, ki nudijo krasno sliko narave. Skoraj ga ni drevesa, ki bi letos ne cvelo. Prav vse cvete in daje živo barvno sliko lepe prikljike. Če ne bo kaj hudega z vremenom, bo letošnja sadna letina pri nas zelo dobra. Dobro bi se razvila sadna trgovina, pa tudi jabolkarja bi bilo, ki bi naj izpodrinili divjo šmarnico, ki dela nešteti vroči kri ter povzroča slabe in težke posledice. —ko

V Zasavju bo kmalu zažarela električna luč Na Vačah so pa v zadregi zaradi razdelitve stroškov za elektrifikacijo

Litija, 22. aprila
Prvo elektrarno na slovenskih tleh smo imeli v Litiji. Tako trde viri. Prvo električno strujo je proizvajala bivša litijska topilnica, ki je dobavljala rudo iz bližnjega hriba Sitarjeva. Od tedaj so se razmere pri nas močno izpremenile: v Sitarjevu delo že več let počiva. Rudarji so se raztepli na vse strani. Tudi topilnice ni več. Lani smo podrl zadnjo stavbo, poslednji dimnik pa so celo podarili nekemu domačinu. Vprašanje elektrike smo imeli vse doslej rešeno le bolj na pol, zdaj pa upamo, da bodo težave odstranjene, ko nas bodo vklopili na tok velenjske elektrarne. Te dni so končali s postavljanjem kolov za daljnovid visoke napetosti. V nešo dolino dobimo tok 20.000 voltov. Odcep se začne pri Dobu poleg Domžal, nato gre preko Moravskih hribov v Kresnice in vzdolž Save do Litije. Tudi bano-vinsko veleposlovstvo na Ponovičah, kjer je zdaj državna konjarna, bo zvezano z omrežjem. Poseben odcep za Ponoviče se bo pričel v Hotiču in bo šel preko vs. si Konj.

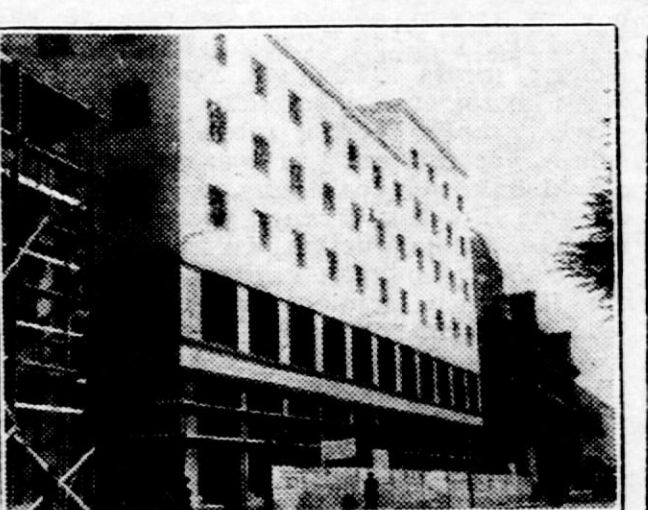
Prvotno smo čuli, da dobe velenjsko tudi prebivalci Vač in okolice. Načrt je sicer odobren, toda interesi na Vačah

se ne morejo zediniti zaradi ključa, kako bi razdelili stroške. Pripomniti je treba, da je prebivalstvo na Vačah revno, tam ni nobene industrije, nobene domače obrti. Tudi občina je zato revna; Morda bodo merodajni čimtelji je podprli revni najstarejši trg v Zasavju in mu omogočili, da bo deležen elektrike.

Za litijsko predilnico stoji že več let transformatorska hišica. Te dni jo urejajo in opremljajo uslužbenci Kranjskih deželnih elektrarn. Litjska občina je odgovarjala sedanjim dobaviteljem struje, tvečki Kunstler, pogodbo. Rok je postavljen za 30. april. Dotlej morajo biti vsa dela, ki jih je prevzelo vodstvo KDE na progi od Doba do Litije, končana in 1. maja nam bo zasvetila po danih zagotovilih že nova velenjska elektrika.

Novo elektriko so nam obljubljali že za vsake volitve, zdaj, ko že stoji v dolini drogi, pa upamo, da nam bo zares zasvetila nova luč. Potem bomo deležni razsvetljave vso noč. Zdal nam je elektrika ugasnila ob pol eni ponoči; ob nedeljah in praznikih pa tudi nismo mogli čez dan vklopiti radijskih aparatov, ker so dela na žagi počivala in parni stroj ni bil kurjen.

Kdaj bo odprt hotel „Slon“ Ugiblje se to in ono, pravi vzrok, da ta moderni hotel še ne obratuje, pa ni znan

Ljubljana, 22. aprila
Tako se vprašujejo že delj časa meščani, pa tudi tujci, ki obiskujejo Ljubljano. Slišali smo, da bo hotel »Slon« eden najmodernejših, če ne najmodernejši hotel v Ljubljani, zato se pač nismo čudili, ko so se dela nekoliko zavlekla. Zdal pa že delj časa kaže, da je poslopje povsem gotovo, a vendar še ne služi vse svojemu namenu. Le v pritličju so uporabljeni lokali za trgovino, kavarniški prostori in mezzanini so pa še vedno prazni in baje tudi sobe še niso opremljene. Odperti tako velik hotel pri nas je res težava, vendar je pa tudi razumljivo, zakaj se ljudje čudijo ter vprašujejo, zakaj poslopje še ne služi svojemu namenu, kajti finančno vprašanje je bilo menda rešeno že tedaj, ko so se odločili za zidanje.

Javno vprašanje, kaj je z novim hotelom v Ljubljani, je nedvomno upravičeno, kajti hotel spada med javna poslopja, da se za nje sme zanimati tudi širše občinstvo. Lastniki nam sicer lahko ostanejo dolžni odgovor, vendar bodo javnosti mnogo bolj ustregli, če bodo odgovorili, kdaj bo novi hotel odprt ter kdaj bo Ljubljana pridobila lepo število hoteljskih sob. Znano je namreč, da je v Ljubljani nekoliko premalo hoteljskih sob, zlasti prvotnih ali »komfortnih«, da se poslužimo tega, pri nas tako priljubljenega izraza. Da je pri nas premalo sob za tuje, se pogosto izkaže ob priliki večjih prireditelj, n. pr. ob vselejmu ali sokolskem zletu, ko nas obišče za nekaj dni več gostov. Prav zaradi tega, ker je premalo hoteljskih sob, je prišlo pri nas v navado, da nudijo prenočišča številni zasebniki, ki mnogo lažje konkurirajo hotelierjem, ker pač ne plačujejo davkov in številnih taks, kakor hotelirji njim. Dogaja se pa tudi, da ho-

telске sobe niso zasedene vse, a zasebniki vseeno oddajajo prenočišča, torej v pravem pomenu besede konkurirajo z gostilničarji in hotelirji, ki se nad tem pogosto upravičeno pritožujejo.

Vprašanje je torej, ali se bo število hoteljskih sob v Ljubljani kmalu pomnožilo, kar marsikoga zanima prav zdaj ob začetku tako zbrane sezone. Ljubljana sicer ni letoviško mesto, a kljub temu nas tuji obiskujejo in hoteljskih sob ne bo še tako kmalu preveč.

Kavarne same pa menda doslej še ni nihče pogrešal; kavarni je pri nas pač lovolj. Toda novejših, modernejših lokalov v Ljubljani ne bo še tako kmalu preveč. Baje bo blizu »Slona« kmalu opuščena nek starejša kavarna. Prostori za kavarno na prometnem kraju so predragi, ko jih lahko lastnik odda dražje za trgovske lokale. Prostori, ki so pa določeni za kavarno v novem hotelu, bi ne bili primerni za nič drugega. Upoštevati pa je treba tudi, da večji hotel mora imeti svojo kavarno že zaradi svojih gostov. Znano je, da je prišlo lani do hude bitke zaradi namere podjetja Bate, ki je tudi nametavalo imeti kavarno v svojem novem poslopju, v šestem nadstropju. Zato, ko te kavarne še ni in je ne bo vsaj do jeseni, bi se pač lahko uveljavila ter uvedla nova kavarna v »Slona«, a zdi se, da ni več nikomur mnogo za kavarne.

že regulirano ulico. Zato so hotelje pričakovali, da se bo v novem hotelu pokazalo nekoliko več življenja ter da bodo lastniki začeli resno razmišljati tudi o drugi etapi stavbenih del, razširjenju hotela v Františkanski ulici. Zdi se, da so nekoli-ko razočarani tudi nekateri najemniki trgovskih lokalov v pritličju, kajti prometa v primeri z najemnino ni mnogo. Nedvomno bi pa bilo več prometa, če bi bil hotel obkujen, kajti hotelski gostje bi kupovali najraje v teh trgovinah. Kdaj bo torej odpert novi hotel? Radovednežev je čedalje več.

Križanka

	1	2	3	4	5	6	
7		8					9
10	11			12			13
14				15		16	
17			18		19		20
21		22		23		24	
25			26				
			28		29		
	30						

Pomen besed

Vodoravno:
1) domača žival, 8) domača žival, 10) gizdalin, nadutež, 12) del hiše, 14) gora na Notranjskem, 16) razdobje, 17) mesto v Šumadiji, 18) zdravilo, 20) kem. znak za prvino, 21) kemična prvina, 23) mesto, znano iz Homerjeve Ilijade, 25) grški bog, 27) obmorski kraj v Istri, 28) slovenski pesnik, 30) vrsta skladišča.

Navpično:
2) moško ime, 3) ruska reka, 4) glasbena nota, 5) slovenski pisatelj, 6) ribja jacea, 8) načrt, 10) dragi kamen, 12) novčenje, 14) del opere, 16) egiptansko božanstvo, 19) neusmiljena, 22) del telesa, 24) del zidu, 26) sanje, 29) dva enaka soglasnika.

Rešitev križanke, objavljene prejšnjo soboto

Vodoravno:
1) Možuhen, 8) Sidor, 10) Obir, 12) mama, 14) bor, 15) cekin, 16) et, 17) kar, 18) il, 19) Levar, 21) Rab, 22) Ivan, 23) Jona, 24) šopek, 26) senožet.

Navpično:
2) osir, 3) Zir, 4) ud, 5) Homer, 6) Irak, 7) gobelin, 9) Hamal, 11) Botev, 13) Milan, 15) car, 17) kanon, 20) vaše, 21) roke, 23) jež, 25) po.

Z Jesenic

— Sportne vesti. SK Bratstvo nastopi v nedeljo dne 23. t. m. v Čakovcu proti ČSK, prvaku mariborske skupine LNP. To bo odločilna tekoba za prvenstvo LNP med najhujšima nasprotnikoma, ki računata na prvo mesto podsaveza. Vsi prijatelji sporta v Jesenic in okolice želimo, da bi moštvo Bratstva odneslo zmago v tej hudi prvenstveni borbi. Prihodno nedeljo se bo odigrala revanšna prvenstvena tekma med imenovanimi kluboma na Jesenicah. SK Bratstvo priredi v petek, 21. t. m. ob 20. uri v Kazini poslovljni večer onim bratom, ki odhajajo na odslužitev vojaškega kadrskega roka. Uprava kluba poziva vse članstvo in prijatelje kluba, da se tega večera polnoštevno udeležijo.

— Jeseniška občina namerava uvesti vožnjo z avtobusi. Na proračunski seji občinskega odbora je župan Markez Valentin poročal, da bo jeseniška občina nabavila velik avtobus, ki bo vozil dnevno v določenih urah od spodnjega konca občine Koroska Bela pa do zgornjega konca občine Jesenice. Občinska uprava je v ta namen vnesla v občinski proračun znatno vsoto za izvedbo potrebnih priprav za ustanovitev mestnega avtobusnega podjetja. V svrhu proučitve tega vprašanja sta pred kratkim odpotovala dva zastopnika mestne občine v Maribor in Celje, da se na licu mesta informirata, kako v navedenih mestih poslujejo in uspevajo mestna avtobusna podjetja. Uvedba avtobusne vožnje med Jesenicami in Korosko Belo je res zelo potrebna, saj imajo pešci od spodnjega konca Koroske Bele do zgornjega konca Jesenic, to je do Hruške skotaj dve uri hoda v eno samo smer. Za obe smeri pa porabi skoraj pol dneva. Občinski upravi svetujemo, da naj poprej nabavi mestni škroplilni avto, ki je še bolj potreben kot avtobus.

— Markiranje planin. Znan planinec Čop Jaka st. je pred kratkim markiral staro pot, ki vodi čez Muravo, Pečce, pod Tamarjem in naprej, kjer se združijo za gostilno pri Jerjcu z glavno cesto, ki vodi pod vznožje Golice. Po tej poti so pred davnimi leti kmetje vozili s planine rudo in les na Jesenice. Ta pot je tekom let zelo razpadla, tako da je težko poraba za vožnjo, pač pa je za pešce zelo prijetna, ker vodi mimo zelenih trat in skozi smrekove gozdove. Na gotovih mestih je potrebna popravila, posebno v bližini vodovodnega zbiralnika in višje gori ob prehodu čez male jarke. Mestna občina bo storila mnogo za tujski promet, če bo popravila to pot, po kateri bodo letovščarji, izletniki in planinci veliko raje hodili kot po glavni cesti, po kateri dnevno vozi nesheto avtomobilov, ki dvigajo oblake prahu.

— Policijska kronika. Najemnik gostilne »Dom« v Sokolskem domu je že delj časa opazoval, da mu nekdo kraje žganje, vino, ribje konzerve sir in druge dobrote. Po dolgem času sta se ujela dva ptička v nastavljenost past. Policija je prišla 19. letno J. R. in 34-letnega P. J. z Jesenic in jih po zaslišanju odgnala v sodne zapore v Kranjski gori. Oba sta tatvine tudi priznala in povedala po kakšnih potih in v katerem času sta prihajala v Sokolski dom. Policija je te dni prišla nekoga F. M. z Jesenic, ki je kradel kokoši nekemu železniškemu uradniku, stanujočemu na Prešernovi cesti. F. je kokoši prodajal nekemu P. na Javorniku.

V UMOBOLNICI

Posetnik: No, koliko ste jih pa danes že sprejeli?
— Vi ste deveti, gospod, odgovori vratar.

Spolne bolezni v sliki in besedi

Predavanje zdravnika dr. Karla Petriča pod okriljem
Ljudske univerze v Kranju

Kranj, 21. aprila
V ponovno nabito polni dvorani kina »Tallja« je priredila Ljudska univerza predavanje g. zdravnika dr. Karla Petriča o spolnih boleznih, ziduženo s predavanjem zvočnega kulturnega filma »Ble človeštva — sifilisa«.

Problem spolnih bolezni je vedno zanimal ljudi in nič ni čudnega, če se je zanimanje celo povečalo, saj zaznamujemo pri nas čedalje večji porast spolnih bolezni. Vsekakor je treba pozdraviti zamisel Ljudske univerze, ki je stavila v seznam medicinskih predavanj tudi predavanje o spolnih boleznih in tako omogočila, da slišijo poslušalci direktno iz ust strokovnjaka kakor pride do infekcije, kakšen je razvoj in posledice in kako se varujemo spolnih bolezni. Zavedati se namreč moramo katastrofalnih posledic bolezni spolnih organov za narodno življenje in vendar posvečamo tem boleznim premalo pažnje. Na naših šolah se poučuje higijena, vendar se prav spolne bolezni ne obravnavajo ali pa tako površno in z nerazumljivo strahovitostjo, da mlad človek ne dobi prave slike in ni čudno, če sega potem po nestrokovni literaturi mazetec, ki ga pripelje prav do obratnih rezultatov kot bi si jih želeli. G. predavatelj je omenjal številni porast sifilida pri nas, a več kot pri polovici obolelih ni bila bolezen dognana direktno, temveč šele posredno pri obolenju drugih organov. Le pod polovico bolnikov je prišlo k zdravniku zaradi spolnih bolezni, pri vseh ostalih se je dognalo spolno obolenje slučajno. Vprašanje je koliko je onih, ki do zdraviljenja niso niti prišli? Seveda ni vzrok samo v strahovitosti skrivanja, da bolnik ne išče zdravniške pomoči ampak tudi v prav malo opaznih in nebolečih znakih sifilitičnega obolenja.

Predavatelj g. dr. Petrič je v poljudnih besedah razlagal poslušalcem od kod je bolezen prišla, kako velik obseg je zavze-

la, s kako primitivnimi sredstvi se je zdravila bolezen od izbruha in daleč v preteklo stoletje. Velik preobrat je nastal v zdravljenju šele z odkritjem povzročitelja bolezni mikroorganizma Spirochaeta pallida. Od tu dalje je človek z vedno boljšimi pristrupe uničeval bolezen in prej neozdravljivo bolezen je mogoče že v par mesecih dokončno ozdraviti brez mučnih bolečih sredstev. Predavatelj je omenjal še ostale spolne bolezni, nato pa nanašal važne zaповedi za obvarovanje spolnih bolezni. Ena glavnih je prav gotovo poleg varovanja iz vzven zakonskem obvezanju, uporabe raznih preventivnih sredstev, odprave tajne prostitucije itd., da išči pri prvih znakih bolezni zdravniško pomoč. Pri tem ne sme nikogar ovirati strahovitost niti nezaupanje do zdravnika, ki je vezan k močnemu stzu z zakonom.

Po končanem predavanju je bil predavan zvočni kulturni film, ki je prikazoval razširjenje sifilida, ki je v kratkem času zajela ves svet. Film, ki je v glavnem ponazarjal predavateljeva izvajanja je v vsakem oziru zlasti vsebinsko in slikovno odlično delo. Pri tej priliki pa moramo le poudariti nedostatek, ki se kaže tudi pri kulturnih filmih, da se kaže tudi pri izdelani izključno v nemškem jeziku. Namen filma je prikazati obupno razširjenje bolezni z najgorostnejšimi posledicami, dokler se ni posrečilo najti povzročitelja bolezni in današnje moderne znanstvene zavode, ki se poslužujejo najnovejših iznajdb kemične industrije, ki nam nudi učinkovita vsestransko proučena zdravila. Film, ki ga je izdelala tvrdka »Bayer«, je vsekakor dosegel svoj namen in ni niti reklama, ki je z ozirom na izvor filma nujna preveč vsiljiva. Obenem s tem filmom pa je bil predavan tudi drugi zvočni kulturni film »Röntgen in film«, ki ga je svojevčasno objavil g. dr. Neubauer pri predavanju o tehnikah v medicini, ki pa ga žal takrat ni bilo

MINISTER IZVRŠI ATENTAT NA CARJA

in ubije nato še samega sebe zaradi svojega domoljubja in svoje zaskrbljenosti za bodočnost in usodo velike Rusije! — Ta zgodovinski dogodek velikega domoljuba P. Pahlena so nam predložili Francozi v velikem monumentalnem filmu, razkošno insceniranem in z ansamblom svojih najslavnejših umetnikov! Poleg Harryja Baura sodelujejo še: Pierre Renoir, Susy Prim, Gerard Landry itd. Zaradi velikega zanimanja za to ogromno filmsko delo najnapetije vsebine Vam priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji!

Ta film
morate
videti!

HARRY BAUR

največji sodobni filmski umetnik
v vlogi krutega trinoga — ruskega
carja Pavla I.

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri
(v nedeljo) ob 10.30 uri, (po znižanih cenah)
ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

PATRIOT

KINO UNION, tel. 22-21

Filmska
umetnina

Demonska žena

V nedeljo predstave ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

V tem filmu so prejeli visoko odliko-
vanje Grand Prix od Akademije zna-
nosti in umetnosti režiser W. Wyler,
Bette Davis in Fay Bainter.

KINO SLOGA, XI. OLIMPIJADA I. del
tel. 27-30. **FESTIVAL NARODOV**
NAJVEČJE IN NAJLEPŠE FILMSKO DELO 20. STOLETJA
Radi velike dolžine filma predstave danes ob 16., 19. in 21.15 uri — jutri ob 10.,
14.30, 17., 19.15 in 21.30. uri.

Obiščite

I. MOTO-SALON

MK ILIRIJE — ODPRTO DO 9. ZVEČER.
DVORANA DELAVSKE ZBORNICE 19. — 26. APRILA 1939

DNEVNE VESTI

— Naše nove torpedovke. Iz Nantesa poročajo, da je krenila te dni proti Splitu naša nova kontratorpedovka »Beograd«. V Splitu prispe 27. t. m. in bo svedčano sprejeta po vojaških oblastih. Kontratorpedovka »Zagreb«, ki se gradi v splitski ladjedelnici, bo tudi kmalu dograjena. Strokovnjaki, ki jo bodo preizkusili, so že prispeili v Split. Tretja kontratorpedovka »Ljubljana«, ki jo grade tudi v splitski ladjedelnici, bo dograjena čez dva meseca.

— Za obnovo trgovinskega prometa s Španijo. Naša trgovska mornarica je že obnovila del prog s Španijo, ki so bile pretrgane zaradi državljanske vojne. Niti z naše, niti s španske strani pa še ni bila pokrenjena akcija za obnovo prejšnjih trgovinskih odnosov. Zato vodijo gospodarski krogi Dalmacije akcijo, da bi se čimprej pričela trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Španijo in da bi se obnovila trgovinska pogodba med obema državama.

— Uvoz avtomobilov v našo državo narašča. Lani je bilo uvoženih v našo državo 3030 potniških in 1325 tovornih avtomobilov, predlanskim pa samo 2396 potniških in 821 tovornih. Uvoz potniških avtomobilov je torej lani narasel za 634, tovornih pa za 504. Tudi letos uvoz narašča. Največ avtomobilov uvažamo iz Nemčije, na drugem mestu Italija in USA. Vrednost lani uvoženih potniških avtomobilov je znašala 86.6 milijonov din, tovornih avtomobilov pa 72.2 milijona din.

— V postnem ministru vsa mesta zasedena. V resoru postnega ministristva so zasedena vsa po proračunu predvidena mesta. Zato si delajo prošnje s prošnjami samo nepotrebne troške.

— Seja poslovnega odbora Zveze mest. Danes so se sestali v Petrovgradu zastopniki Zveze mest na sejo poslovnega odbora na kateri se bodo obravnavale tekoče zadeve. Iz Ljubljane sta odstopovala v Petrovgrad župan dr. Adlešič in tajnik dr. Grasselli.

— Konferenca vseh inspektorjev dela. 26. 27. in 28. t. m. bo v Nišu konferenca vseh inspektorjev dela. Na nji bodo stori-
jeni važni sklepi zlasti glede izpremembe
uredbe o določanju minimalnih mezd.

— Nafta za ribolov oproščena carine. V finančnem zakonu za tekoče leto je zakon o državnih prispevkih izpopolnjen z novo odredbo, po kateri so nafta, plinsko olje in maža za ribiške ladje, službe izključno ribolovu, oproščeni trošarin.

Ker so naslovom priključene tudi najno-
vejše telefonske številke, smo dobili hkrati
priročnik telefonskih imenik, ki je v ne-
kem pogledu celo bolj praktičen kakor
uradni telefonski imeniki. Mnogo več od
takšnega adresarja res ne moremo zahtevati,
zlasti zaradi njegove nizke cene (10
dinarjev), čeprav bi si želeli o marsičem
nekoliko več podatkov razen samega na-
slova s telefonsko številko. Tako bi si na
primer želeli natančnejših navedb ob
hotelih in gostilnah, tujsko prometnih
ustanovah ter mestnih ter zgodovinskih
znamenitostih. To bi pa že precej preseglo
okvir malega, priročnega adresarja.

— Rimske žrtvenike so našli. V Skelarih na levem bregu Drine v Spodnji Bosni so našli na stare spomenike. Kustos sarajevskega muzeja Sergejevski pravi, da so to 4 žrtveniki iz rimskih časov.

— Za blaznjo praznike priredi Putnik izlete na Limbarsko goro, Črtenico, v Postojno, Trst in Gorico ter Benetke in Padovo. Tiskani sporedi na razpolago v biljetarnah Putnika. 236—

— Vojni invalid je napisal zbirko pesmi. Izšla je zbirka lirskih pesmi pod naslovom »Krik ranjene mladosti«, ki jih je napisal Avgust Fabjančič na bojiščih med svetovno vojno. A. Fabjančič je vojni invalid. Njegove pesmi niso posebnost le zaradi tega, ker so bile napisane med vojni
besenjem, temveč tudi zaradi tega, ker jih je napisal preprost človek iz
uranje potrebe. Nekatere pesmi so v resnici
lepe in zlasti preseneča Sonetni venec.
Knjižico razpisila oblastni odbor Zdru-
žnja vojni invalidov v Ljubljani, dalje kra-
jevna odbora v Sevnici in Ljubljani ter
Zveza bojevnikov.

Tako dobra je kuhinjska
čokolada Mírím, da jo naj-
raje jem kar z obema
čokama.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večina jasno, malo vetrovno, čez dan toplo vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Dubrovniku. Najvišja temperatura je znašala v Splitu in Dubrovniku 19, v Mariboru 18.2, v Ljubljani, Zagrebu in na Rabu 18, v Kumboru 17, v Beogradu 16, v Sarajevu in Visu 13. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765.9, temperatura je znašala 5.0.

— Neznano utopljence. Oni dan je bilo najdeno v Savi pri Hraštniku truplo neznanega utopljence. Utopljence je bil 160 cm visok, bolj močne postave, okroglega obraza, rjavkastih las. Na sebi je imel sive pumparice, svetlovolni in škornje iz teletjega usnja. Star je bil okrog 30 let. V žepu je imel enokrotno uro z oznako »Chronometre«. Identiteta utopljence je so ga pokopali na tamonjem pokopališču še niso mogli ugotoviti.

— Gozdni požar. Včeraj proti večeru so bili prostovoljni gasilci obveščeni, da gori gozd nad Lazami. V Laze se je pod vodstvom načelnika g. Pristovška takoj odpravilo z motoriko 12 mož, ki so napeljali cevi iz Save in neutegoma pričeli gasiti. Pomagalo jim je tudi 10 železniških progovnih delavcev. Gorel je gozd tik nad progo, ki je last državne železnice. Kako je ogenj nastal, ni ugotovljeno, a je zelo verjetno, da se je vnelo suho grmičevje od isker iz lokomotivne. Prostovoljni gasilci so gasili skoro dve uri in končno požar popolnoma ugasili. Gozda je pogorelo okrog 700 kv. m in je škoda precejšnja. Ako ne bi prišli na pomoč ljubljanski gasilci, bi bila nevarnost, da bi pogoreli vse večji kompleks gozdov nad Savo.

— Spremembo vremena najprej občutijo noge. Pečete vas podplati in bolijo kurja česca. Človek je nerazpoložen, hitro se utruji in nima volje za nobeno delo. Ako vas to doleti, pridite v našo pedikuro, da vam pregledamo noge, jih speedikiramo, osvežimo z masazo in vam tako zopet vrnemo dobro razpoloženje. Po pedikiranju boste zopet dobro in lahko hodili. Naša moderna pedikura je higiensko urejena, tako da vam nudi vso udobnost. Naši pedikerji so izučeni v strokovnih šolah pod nadzorstvom zdravnika, tako da vam zamorejo dati pravilne nasvete v pogledu nege nog. Vse delo opravljajo oprezno in

brez bolečin. V današnjem času res ni potrebno, da trpite bolečine na nogah, dovolj je, da posvetite negi nog več pažnje. Pedikura in masaža nog stane din 10.—. Prosimo vas, da nas obiščete in da se prepričate o naši službi. Rade volje vam pomagamo.

— Poziv nesamostojnim zoboteknikom dravske banovine, ki še niso vpisani v organizacijo, da glasom nove zakonske uredbe v roku 8 dni pošljejo prijave s kopijo učnega spridevala na društveno tajništvo Ljubljana, Vegova ul. 8. 234—

— Kazenci na pogojnem odpustu. Iz kaznilnice v Sremski Mitrovici so izpuščili na pogojni odpust 50 kazencev, med njimi je tudi Viktor Wolf iz Mitrovice, ki je odsedel že 14 let radi umora svoje priljeznice v Vinkovcih.

Iz Ljubljane

— Iz živilski trg. Zdaj ni več takšnega navala na trg kakor prejšnje tedne. Domače zelenjave je zdaj že manj, zgodnjih pridelkov pa še ni, če izvažamo berivko. Od dne do dne je tudi že manj napredaj semenskega krompirja. Pač pa je bil danes precej dobro založen perutninski trg in jaja so bila nekoliko cenejša kakor o veliki noči, precej lepa 15 do 17 komadov za 10 din. Na zelenjadnem trgu so posebno Trnovčanke dobro založene s sadikami, ki jih mešanici kupujejo nekoliko bolj zdaj. Cene uvožene zelenjave so ostale v glavnem nespremenjene.

— Iz Trošarina na semenski krompir? Kmet iz Tomačevega nas prosi, naj objavimo naslednje vprašanje na g. župana dr. J. Adlešiča: Včeraj sem vprašal na mitnici iz Tomačevega, ali je še vedno v veljavi trošarina na krompir, če ga pelje kmet saditi ali zaorati na teritoriji mestne občine Ljubljanske, in sicer 3 din za 100 kg. Mitničar mi je odgovoril, da moram trošarino plačati brez obotavljanja. Ker pa kmetje vendar dvomimo, ali je treba to šarino plačevati tudi za krompir, ki ga samo sadimo v Ljubljani na svojih njivah, se obračam na gospoda župana z vprašanjem, kako je s to zadevo, kar nam bo nedvomno lahko pojasnil kot župan in jurist. Ali je uvedena trošarina na vsa semena, ali samo na krompir? Ali je izterjevanje te vrste trošarine zakonito? — Jože Blaž.

— Dve novi sokolski koračnici. Na sporedu telovadne akademije Ljubljanskega Sokola, ki bo v ponedeljek 24. t. m. v opernem gledališču, bosta tudi koračnici v krasni kompoziciji višjega vojaškega kapelnika g. dr. Josipa Čerina in prof. g. Jerana, ki sta jih poklonila Ljubljanskemu Sokolu ob njegovi 70. letnici.

— Seznan najdenih predmetov, prijaviteljnih upravi policije v Ljubljani v marcu: 100 din, zlat uhan (obroč), moška zapetna croma-ura na črnem jermenu, zlato nalivno pero, srebrna moška ura, croma-urica z rumene kovine, črna denarnica, v njej: 282 din 25 para in list davčne uprave Ljubljana okolica na ime Kalisek Anton, Fužine, štev. 1, rjava denarnica na zadrgo v njej: 1 din, zlat prstan z rdečim kamnom in pila za nohte, mala usnjata denarnica v obliki podkve, v njej 32.50 din, mala šatulja, v njej: rožni venec iz bisernih kroglic, zavitek črne podloge in gumbov za moško obleko, 2 zavitka 19 bal damskega blaga z etiketo »Jugoslovska« — Kranj, mreža z lončkom, kovčeg, v njem perilo in toaletne potrebščine, rjav kovčeg, v njem moško perilo, zobna ščetka, obošalniki, več fotografij in zvezkov, črn damski klobuk, rjava aktovka, v njej kuverta na ime Svojsak Franc, poselska knjiga na ime Smole Justina, izdana od občine Vel. Gaber, pomorska knjižica na ime Klarin Krsto in vojniška isprava, vojniška isprava na ime Meserko Alojzij. V železniških vozovih so bili najdeni tile predmete: 27 dežnikov, 2 palice, 2 smučarski palici, kompletne smuči, 10 klobukov, 2 slanih, 2 čepici, baretka moški suknjice, par damskih novih čevljev, par moških čevljev, 3 pare galos, par copat, delavni plašč, muf, boa, 3 damska kralja, jopa, 11 parov rokavic, 2 baretke in rokavice, moška srajca, 5 šalov, 3 rute, kožuhovalnost ovratnik, moški klobuk in 2 deski, moški dežnik in baretka, blaznina, prazna pletenka, 5 nahrbtnikov, 3 kovčegi, vreča s praznim sodkom, 17 aktovk, aktovka in dežnik zavoj papirja, zavitek moških srajc, zavitek manufakture, zavitek palčice, zavitek suhega mesa, zavitek moškega perila, 1 zavitek drobnarije, zavitek sveč, lonček za cvetlice, pila, del črpalke, 2 leposlovnih knjižic, torbica z razno vsebino, 42 din 25 p. gotovine, torbica z 40 din 75 p. in šoferska čepica, ščetka in rokavice.

— Izdrčni prauje. de bada u nedile na Smarignar južnal. Kak baje guar parši, je pastranskiga pamina, sam de baje tam med pual ana jen ana, ka bu imila Katrcu tu ramveč žlikrafau. Zamudniki baje dabil pa kvčim kejnsa kugela al pa bljke. Pa vanejet kaj bu! Jaka je abluoku harmonika, Vikca bu deklarirala, Vikc bu s kitara, Janez se bu na kilihi turnau, Tine tud nikelj prstmuje, Niko m pa Dolfi sta pa abhila, de basta usacga zastujn putirala. Iblanceni prauje, de se bu tu takat zgadil, kadr bu smarnagura žngane, Idrčeni pa prauje, de je ad džemat paglida, se še lukna vid. Nazaj gredi basta atspud pa še Kuarle pa Franci, de basta usacga prestiriga, ka se bu dual patekelekau. Idrčeni jen nehni prjati u nedile usi na smarnagura, ka je kumej mal viši kat hrpe svitga Antuna.

— Iz Nič se ne bojte slovenske moderne pesmi! Če je prav in lepo zapeta se prav tako prilaga in je ravno tako toplo sprejeta, kakor katera druga, katere je na mah sama melodija. Mora pa biti prav in občuteno zapeta! To pa znajo naši mladi

pevci z Rakeka in hočejo to dokazati v ponedeljek na svojem koncertu v veliki Filharmonični dvorani. Z naše zapadne meje jih pride kar 100 v Ljubljano, pod vodstvom svojega učitelja in skladatelja Maksa Pirnika. Razni naši skladatelji kakor: Tomc, Osterc, Savin, Šivic, Bravničar, Cvetko, Premrl in drugi pravijo, da pojo izredno lepo. Zato jih pridite poslušat v ponedeljek dne 24. t. m. ob pol 9. uri zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Vstopnice pa dobite v knjižarni Glasbene Matice.

— Iz Za mestno otroško zavetišče v Trnovem, ki bo gotovo najmodernejši tak zavod v vsej državi, razpisuje mestna občina drugo licitacijo za instalacijo elektrike, ki bo veljala približno 33.600 din, za steklarska dela ki so preračunjena na približno 48.900 din, ter za dobavo in polaganje parketnih desic, kar bo veljalo okrog 99.000 din. Ponudbe je treba vložiti do 3. maja do 11. ure v mest. tehničnem oddelku. Novi zavod za mladinsko skrb bo veljal več milijonov in bo imel tudi velik vrt in park z igrišči, da bo revna mladina zares dobro spravljena. V velikih, solčnih in zračnih prostorih bo v inter-natu prostora za 40 otrok z vso oskrbo, v dnevnem zavetišču bo 150 otrok, ki bodo dobivali tudi hrano, v otroškem vrtcu bo pa 40 otrok.

— Iz Raskolnikov v kinu Moste. Zločin in kazen — remek del ruske literature — je dobilo s sodelovanjem največjih francoskih in ruskih umetnikov najdovršenejšo interpretacijo v filmu »Raskolnikov«. Film je izdelan po slovečemu romanu Fjodora M. Dostojevskega. V glavnih vlogah Harry Baur, Plere Blanchard, Nikomur ne bo žal, če si ogleda ta umetniški film, ki teče ravnokar v novi izdaji v kinu Moste. Kot drugi film je na sporedu veliki nemški pomorski film »Poslednja pot sv. Margarete«. Film je poln pustolovčin mornarjev, tihoapcev alkohola, prekrasnih naravnih posnetkov na morju. — Ta dva res lepa filma sta na sporedu kina Moste do ponedeljka.

— Naša sem, kar sem iskala in si želela, pravi gospodinja vsa zadovoljna že po prvem nakupu v

MOTOHOVI

prazarni kave in špeceriji — Ljubljana

— Putnik priredi 28. in 29. junija popularni izlet v Benetke s posebnim vlakom in posebnim parobrodom za 160 din. po osebi. Ker je število omejeno, opozarjamo že danes na veliko ugodnost ter sprejemamo prijave na vseh biljetarnicah Putnika. 233—

Rokavice, nogavice, Karničnik, Nebočnik

— Iz Preprovec vozil z neustreznimi platitci. Mestno poglavarstvo opozarja vse lastnike tovornih vozil, da je s 1. t. m. stolpi v veljavo čl. 18. uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih, ki se glasi: Tovorna vozila morajo imeti naslednje širine platitci: a) pri štirikolesnem vozilu z nečisto težo do 1.200 kg najmanj 6 cm širine, do 2.000 kg najmanj 8 cm širine, do 3.500 kg najmanj 11 cm širine, a čez 3.500 kg najmanj 16 cm širine; b) pri dvokolesnem vozilu z nečisto težo do 750 kg najmanj 6 cm širine in čez 750 kg najmanj 11 cm širine. Železniški obroči na kolesnih platitcih morajo biti gladki ter ne smejo biti prikovani z žebelji, ki imajo stožčasto, nego le z žebelji z ravno glavo, ki sme segati čez površino obroča največ 4 do 5 mm. Po členu 36. navedene uredbe se kaznuje prestopke z zaporom 1 do 30 dni ali v denarju od 50 do 1.500 din, kolikor ne spada kaznivno dejanje pod strožje odredbe kazenskega zakonika. Vsi posestniki so opozorjeni, da zamenjajo kolesa, ki ne ustrezajo, da ne bodo kaznovani. Po cestah bodo odsej nadzorovali vozila posebni uslužbeni.

— Iz Dan podmladka Rdečega križa. Jutri, v nedeljo, 23. t. m. ob pol 11. dopoldne se bo začela v franciskanski dvorani velika akademija ljubljanskih srednjih, meščanskih in ljudskih šol v proslavo »Dneva pomladka Rdečega križa«. Program bo obsegal pevske, glasbene in druge zanimive točke. Vstopnice po 8, 6 in 4 din se dobe v pisarni Pax et bonum, Franciskanska ulica, in pol ure pred začetkom pri vstopu v dvorano.

— Iz Započa prometa na Mestnem in Starem trgu ter strm delu Florijanske ulice. Mestno poglavarstvo poroča, da bo od ponedeljka 24. t. m. dalje zaprt vozni promet na naslednjih komunikacijah in bodo zapore postavljene pri župnišču v Florijanski ulici, od Marjinega znamenja na Trgu sv. Jakoba do Trubarjeve ulice v Stiški ulici ob izhodu na Gallusovo nabrežje, pod Trančo pri mostu in na Mestnem trgu od spomenika kralja Petra do Kršperjeve hiše.

— Iz Predavanje Prirodoslovnega društva V torku 25. aprila bo v mineraloški predavalnici univerze predaval g. univ. prof. dr. ing. J. Kavčič »O specialnih cementih«. Predavatelj bo poročal o lastnostih cementov, s katerimi gradijo največje betonske zgradbe sveta: ogromne dolinske pregrade, avtomobilske ceste, zgradbe v morju, fortifikacijske naprave itd. in bo pokazal, kaj vidi kemik v teh snoveh. Začetek ob 18. uri 15 minut.

— Iz »Jurjevanje« šentpetrskih in šentjakobskih Cirilmetodarjev na Ljubljanskem gradu bo v nedeljo 7. maja, v primeru slabega vremena pa 14. maja, na kar vsa društva in posamezniki že danes opozarjamo.

— Iz Slavistični klub na univerzi v Ljubljani priredi v ponedeljek 24. t. m. ob 20. v Hubadovi dvorani javno predavanje: Dr. F. Mesesnel: Umetnik in njegova doba. Vstop prost. S tem predavanjem odvarja klub ciklus javnih predavanj s kulturnega in umetniškega področja.

— Iz Zmajev steg skavtov v Ljubljani priredi drevi ob 20. na prostoru letnega igrišča v Tivoliju, proslavo sv. Jurja svojega zaščitnika! Bi—Pi!

— Iz Obnova mestne hiše v Gradščini št. 11. Mestno poglavarstvo je razpisalo obnovo cestnega in dvorišnega pročelja te mestne hiše, ki jo poznamo tudi pod imenom Stubenbergične ustanove, in so dela preračunjena na 18.000 din.

Zvočni kino Sokolski dom v Šiški telefon 41-79

Najlepši film, ki ste ga kdaj videli

Zloraba zaupanja

(Abus de Confiance)
V glavni vlogi: Danielle Darrieux.
V dopolnilo: Paramountov zvočni
tednik.

Predstave: danes ob pol 9. uri, jutri
ob 3., 5., 7. in 9. uri ter v ponedeljek
ob pol 9. uri.

Prihodnji spored:
LABODJA SMRT

— Iz Razstava kompozicij iz zgodovine Slovencev bo odprta v Jakopičevem paviljonu od nedelje 23. do srede 26. aprila; konkurenca za to delo je razpisala kr. banska uprava v Ljubljani.

— Iz Sadjarska podružnica Šiška. V torek 25. t. m. ob pol osmih zvečer bo imel predsednik podružnice g. Stupica Iv., sol. upr. v pok. zaključno predavanje. V deški ljudski šoli v Sp. Šiški bomo obravnavali v obliki razgovorov »Poletno pinciranje sadnega drevja«.

— Iz Kravi odrezal vime. Prednica usmiljenih sester s. Filipina Tomše je prijavila grd zločin, ki ga je zagrešil neznan zločinec v hlevu ekonomije na Cesti v Mestni log. Lopov je odrezal breji kravi posebno plemenite pasme vime in tako oškodoval sestre za 2000 din.

— Iz Policija za naslednje. Policija zasleduje 40letno Terezo Šuc, doma iz Sp. Poljskave, ki se je udajala v Ljubljani tajni prostituciji, ukradla Josipu Č. 8000 din vreden zlat prstan z briljanti in po-begnula. Tiralica je izdana tudi za Tinko D. ki je v neki kavarni ukradla Bosancu Jocu T. iz žepa 100 din, kasneje pa Dominiku R. denarnico z okrog 1900 din in zastavnim listkom.

Iz Gornje Radgone

— Požar na nebreča v Apači kotlini. V četrtek 20. t. m. popoldne okrog 16. ure je na doslej nepojasnjen način izbruhnil požar v gospodarskem poslopju posestnikov Satler Aloja in Marije v Mahovcih. Na kraj nesreče so takoj prihiti gasilci iz Črncev, nato pa še iz Apač in Žepcev, katerim je le s težavo uspelo lokalizirati požar na goreči objekt, ki je pogorel do tal. Požar je uničil precej gospodarskega orodja, dva gospodarska voza, poljedelske stroje, ki so bili v tem delu poslopja shranjeni. Domneva se, da so požar zanetili otroci, ki so se igrali v bližini. Zakonca Satler trpita okrog 20.000 din škode, med tem ko sta bila zavarovana komaj za 3.000 din.

— Preloženi izpiti jadrancev. Radi za-drška zadnje nedelje, se bodo vršili izpiti naših marljivih jadrancev v nedeljo 23. t. m. s pričetkom ob 7. uri jutraj na občin-skih tratah v bližini postajnega poslopja v Gor. Radgoni.

Iz Litije

— Originalna reklama. Včeraj se je spustilo neko letalo čisto nizko nad Litijo. Pri nas in tudi v drugih krajih naše doline je spuščalo reklamne listke za nedeljski letalski dan v Prečni pri Novem mestu. Čujemo, da bodo tudi litijski prijatelji »Naših kril« priredili v kratkem podobno letalski miting. Priporočamo jim, da tudi oni na podoben način opozore za-savsko občinstvo na letalske prireditve, ki bodo na banovinskem veleposestvu v Po-novičah.

— Huda nebreča ugledne gospe. Včeraj je doživela 77letna gostilničarka in po-sestnica g. Marija Zoretova iz Črncev potoka pri smartnem hudo nezgodo. Na podu so pripravljali rezanico in gospodi-njo je zanimalo, koliko je še v zalogi nastilja in krme. Odsila je do senice kar po lestvi. Na povratku pa je stari ženi spod-rsnilo in je padla 5 metrov globoko. Brž so bili pri njej domači, ki so jo dvignili in prenesli v hišo. Gospa je pričela tožiti o bolečinah, nakar so poklicali iz Litije zdravnika dr. Ukmurja. Ugotovili je resne poškodbe. Gospa Zoretova si je zlomila desno roko in desno nogo. Zdravnik ji je takoj nudil pomoč. Vrli narodni gospej in navdušeni Cirilmetodarici želimo skoraj-snjega ozdravljenja.

Iz Kranja

— Kranjska enajstotica, ki je v nedeljo v Mariboru tako odločno porazila nevar-nega nasprotnika, bo v nedeljo ponovno nastopila na mariborskih tleh, tokrat proti ISK Mariboru, ki sicer ni tako nevaren nasprotnik, vendar ima nekaj prav dobrih igrancev. In če pomislimo, da bodo naši igraci nastopili na tujih tleh, bo treba le dobre igre in pripravljenosti, da bo izšla enajstotica iz tekme z zmago. Igraci od potujejo v nedeljo ob 6. 45 v Maribor in vabijo tudi navijače, ki se lahko poslužijo nedeljske karte, ki stane 81 din.

— Gozdni požar na Smarjetni gori. Vče-raj okoli 11. ure je nenadoma pričelo go-reti ob vzhodu smarjetne gore in se je požar zaradi vetra hitro širil in močno obžgal mlado drevje in grmičevje. Kranjski gasilci so se takoj odpravili na mesto požara in kmalu ogenj ugasili. V kratkem času je to že drugi požar na Smarjetni gori. Ni še dolgo, ko se je vnel gozd g. Benedikta Franca, a že je nastal nov po-žar. Vprašanje je, kdo je zanetil ogenj, ki bi se lahko znatno razširil in povzročil veliko škodo. Opozoriti moramo predvsem izletnike, da ne mečejo orgovkov v travo, ki se zaradi suhega vremena kaj hitro vžge, prav tako pa naj tudi starši pouče otroke, ki kaj radi zažigajo travo, da je to nevarno, in da jih pri tem same lahko doleti nesreča.

— Iz šahovskega kluba. Prvenstveni turnir se bliža koncu, saj je večina ude-ležencev že odigrala vsaj 10 partij. Po dosedanjih rezultatih se odloča, da si prva mesta že razdelili igraci dokončno, vendar ni še rečeno, da se ne bi ob koncu še kaj spremenilo. Bolj huda borba bo v spodnji hiši, kjer so moči precej izenačene. Po dosedanjih igrah so razdeljena mesta ta-ko: 1. dr. Gabrovšek 11 točk, 2. Singer 9, 3. Pavlica 8, 4. Franko 6 in pol, 5., 6., 7. in 8. Možina, ing. Skopal, Martelanc, šuštar 5 in pol. — V torku 28. t. m. bo priredil aglini KSK brztornik na katerega opozarjamo člane in prijatelje kraljev-ske igre.

POMAGAJMO GRADITI PIVKOV SOKOLSKI DOM

Naše gospodinjske pomočnice

Manjka jim izobrazbe, raste pa potreba po močnejši stanovski organizaciji

Ljubljana, 22. aprila

Letni obračun, ki ga je pod predsedništvom Frane Petričeve in ob lepi udeležbi članice Zveza gospodinjskih pomočnic, nam je odkril marsikatero zanimivo plat tega stanja, pa tudi njegovega prizadevanja za izboljšanje stanovskih razmer.

Predvsem je treba vedeti, da si zveza že nekaj let vztrajno prizadeva med gospodinjskimi pomočnicami najti razumevanje za načela, ki so pripadnice tega stanja vodila do ustanovitve stanovske organizacije. Zveza seveda ob splošni nebrzičnosti za organizirano stanovsko življenje ni žela takih uspehov, kakor bi si jih bile njene vodilne, zelo agilne in stvarno predane članice želele. Je res čudno, da za vsakim ogrom tožimo o razmerah, ki nas v tem ali drugem stanju tarejo, da pa nimamo toliko čuta za skupnost, da bi se strnili v organizirane vrste in v teh ob solidarni pomoči vsake za vse in vseh za vsako uveljavljali svoje želje in zahteve. Med te tarnajoče spadajo tudi gospodinjske pomočnice. Sorazmerno s številnimi pripadnicami tega stanja je številno organiziranih dokaj skromno. Te imajo sicer voljo za sodelovanje z drugimi, toda morda izven nekaj redkih vendarle ne dovolj in ne tako vztrajno kakor bi bilo treba. Vsaka organizacija pa potrebuje za plodno delo in uveljavljanje svojih prizadevanj energičnih, vztrajnih, nikoli oklevajočih delavk. Drobna pečica »garde« vendar ne more zmagovalno širokopotezno delati. Koliko bi ga bilo treba opraviti, spozna lahko vsaka sama, če se malo ozre izven svojega ozkega kroga in pri tem naleti na praznino, ki se pred njo odpirajo. V enem stavku povedano, je tisto, kar manjka, to, da manjka »stanovske sigurnosti«. Mili zametek tega dela tiči v delu Zveze gospodinjskih pomočnic, ki pa ne bo mogla daleč prodreti s svojimi prizadevanji za izboljšanje stanovskih razmer, če ne bo našla sodelavk, ki bodo delo orenesle na široko, vse obsegačo osnovo delovanja.

Pohvalno pa je požrtvovalno delo sedanjih delavk, zlasti predsednic, ki je od jutra do poznega večera na poti z vedno isto mislijo: kaj bi se dalo napraviti? Vse visi v glavnem na njenih šibkih ramenih: zamisel, iniciativa, izvedba načrta do vseh potankosti. Pod njenim varstvom uspeva organizacija, ona vodi zavetstvo in posredovalnico za službe v Wolfovi ulici, briga se za poučne tečaje, za nadaljnjo izobrazbo gospodinjskih pomočnic. Dela dovolj za korenjaka in preveč za slabotno žensko! Toda njen ve-

der duh nikdar ne počiva in to se pozna kar v zraku.

Ta osebna požrtvovalnost predsednice in še nekaterih drugih, njenih najzvestejših pomočnic, je zmogla lepo delo. Koristna, izobraževalna predavanja so bila poleg praktičnih tečajev za usposobljenost gospodinjskih pomočnic in tečajev za nemški jezik steber smotrnega izobraževanja, po katerem se je pokazala občutna pomanjkljivost med stanovom, za katerega se ne zahteva v splošnem nobena predpisana izobrazba. Ne da se reči, da je organizacija pri tem delu naletela na odziv, ki bi bil zaželen in ki bi celo moral biti naravna posledica dejstva, da so med zaposlenimi gospodinjskimi pomočnicami le tiste, ki se jih gospodinje branijo zaradi pomanjkljivosti izobrazbe, zaposlene pa so vse, ki nekaj znajo. Pomočnice same bi morale končno sprevideti, da bi bila neupravičena in kakor bob ob steno vsaka zahteva po izboljšanju delovnih pogojev, če ne bodo mogle zadoščati zahtevam, ki se jih stavi nanje v poklicu. Zato bi jim morali biti bolj pri srcu njihovim izobraževalnim potrebam priklonjeni tečaji in v nemali meri tudi njih stanovsko glasilo »Gospodinjska pomočnica«. Slednja bi mogla mimo primera lepe stanovske zavednosti postati ob večjem zanimanju pripadnic poklica za stanovsko glasilo tudi odlični vir za vsestransko izobraževanje. Kako je utemeljena tožba o nezadostni izobrazbi za službe se potegujejo pomočnice, zgovorno priča seznam v posredovalnici za službe izvršnih posredovalnic, ki jih v primeru prijavi nad polovico ni uspelo in — kakor zatrjujejo poučeni — iz preproste vzroke, da je bila izobrazba delojemalcev preveč pomanjkljiva v primeru z zahtevami, ki jih delodajalca upravičeno terjata. Razumljivo je zato stremljenje zveze, da bi izobraževanje čim bolj organizirala. Zato je stalno zasledovana cilji, da bi se mladoletne začetnice postavile pod posebno varstvo in da bi se za hišne uslužbenke v mestnih gospodinjskih uvedel obvezen nadaljevalni strokovni pouk, s katerim bi dosegle v svojem poklicu višjo kvalifikacijo.

Kar se tiče ostalega interesa organizacije za dosego čim večjih koristi za pomočnice, je zveza v svesti si svoje naloge izvedla pridruženje k Narodno strokovni zvezi, da bi s tem združenjem omogočila registriranje v Delavski zbornici. Zbornico je potem naprosila, naj skliče anketo glede starostnega zavarovanja in poselskega reda — dveh vprašanj, ki globoko posegata v stanovske interese gospodinjskih pomočnic.

Mnogostevilni gledalci iz Amerike, ki so prišli v Berlin, so pač bodili svoje tekmovalce na svoj način.

Svetovna kritika je povsem pozitivno ocenila film tudi s tehničnega in režiserskega vidika. Olimpijski film je bil edini nemški film lanske produkcije, ki je v Franciji, Ameriki in Angliji dosegel popoln uspeh. Naglasiti je treba, da spada ta film v vrsto tako zvanih dokumentarnih filmov. V tej panogi so se Nemci z olimpijskim filmom postavili na prvo mesto. Francozi so obžalovali, da sami ne goje bolj smotno te panoge filma.

Film je vreden, da si ga vsakdo ogleda, najbolj pa ga priporočamo sportnikom, ki se bodo lahko ob njem marsičesa naučili.

Nova Savinova skladba

Ljubljana, 22. aprila

V ediciji Glasbene Matice ljubljanske je pravkar izšla nova skladba nestorja slovenskih skladateljev še vedno plodovitega Rista Savina pod naslovom »Vokalna suita« v narodnem slogu za soli in zbor s spremljevanjem klavirja (op. 29). V njej je skladatelj združil štiri, suitno si sledi pesmi: »Večernica« na besedilo A. M. Slomška, »Pričakovanje« na lastno besedilo, »Zjutraj« (M. Vilhar) in »Raj« (Fr. Roš). Vse skladbe se odlikujejo po močni melodičnosti, na katero polaga Savin tudi v ostalih svojih skladbah mnogo pozornosti; njegova melodična in morda komplicirana, marveč preprosta, sloneča na starejši arhitektonski miselnosti. Isto velja tudi za harmonične elemente Savinove kompozicije, ki le redko preidejo meje premišljene umerjenosti. Zdi se pa, da duh svobodne glasbene tvornosti vendarle ni šel neopazno mimo Savina kot enega izmed predstavnikov starejših slovenskih skladateljske generacije; zapustil je v njem več očitnih sledov, ki so razvidni predvsem v nekaterih novodobnejših zvenečih harmoničnih kombinacijah. V primerjavi je melodični moment Savinu nekoliko važnejši od harmoničnega, oba pa vendar tvorita dokaj zlit enotno brez vidnejših nasprotij med odnosom navpičnega ter vodoravnega strukturnega principa. Prav tako je zajeta enotnost tudi med zborovskim in klavirskim, odnosno zborovskim, klavirskim ter solističnim delom njegovih skladb. V klavirskem delu se ozira na izvajalca možnosti, enako v zborovskem in solističnem; vsak izmed teh posameznih je pisav preprosto, kompozicijski pa vedno z upoštevanjem vseh ostalih delov; zavoljo tega ne bodo skladbe tudi srednjeverstnim glasbenim združenjem nudile posebnih težkoč. Ritmika odgovarja običajnim predpisom; sprito zanimive in pester, čeprav preproste harmonične ter melodične obdelave pa bo ta ritmika prišla do izraza in lepega učinka, posebej še v zvezi z ostalimi, pravilno in uspešno rabljenimi kompozicijskimi sredstvi, ki dvigajo vnanji učinek.

Kakšnih posebnih globlin najnovejša Savinova skladba ne razodeva in ji tudi po izbiri snovi ni za to dana primerna prilika; nedvomno pa je prisrčen izraz doživljene veselja, ki se spušča preko solističnih planjav in mladosti. Savin je ta romantično razgiran in ponekod tudi nekoliko sentimentalno ton jako dobro zadel in ga oblikoval v četvorici prijetno zvenečih, jasno dognanih in nepremetnih skladbic, ki bodo tako v pravilni vsebinski, kakor oblikovni interpretaciji nudile lepo glasbeno sliko. Savinova »Vokalna suita« bo dobrodošla mnogim zborom in bo sigurno povsod našla ugodnega odmeva.

Iz Celja

— Danes se pripelje s popoldanskim vlakom Akademski pevski zbor iz Ljubljane. Nocojšnji njegov koncert bo za našo mesto največja znamenita dobitve. Prosim občinstvo, da zasede svoje prestole v dvorani Celjskega doma točno ob 20. uri. Eno uro pred koncertom bo poslovala blagajna v Celjskem domu.

— Izpremembe v odborih mestnega sveta. Celjski mestni svet je imel sinoči redno sejo, na kateri je med drugim opravil dopolnilne volitve v odbore mestnega sveta ter v razne druge odbore in komisije. V odbore mestnega sveta so bili izvoljeni naslednji člani mestnega sveta: v finančni in gospodarski odbor rav. Černelc in dr. Mlinar, v odbor za občinska podjetja in pokopališča dr. Mlinar in Repnik, v pravni in personalni odbor Mihelič, dr. Mlinar in Repnik, v gradbeni odbor Fazarinc, v obrtni in tržni odbor Fazarinc, v turistični odbor podžupan Stermečki, Berger, rav. Černelc, dr. Mlinar in Smigovec, v prosvetni odbor pa poleg dosedanjih članov še Dobovčnik. Odbori, ki v zadnjem času niso imeli predsednikov in referentov, so se takoj konstituirali. Za predsednika finančnega in gospodarskega odbora ter finančnega referenta je bil izvoljen rav. Černelc, za predsednika pravnega in personalnega odbora ter pravnega referenta dr. Mlinar, za predsednika

gradbenega odbora in gradbenega referenta Fazarinc, za predsednika in referenta turističnega odbora pa podžupan Stermečki.

— Regulacija Koprivnice. Ker se obreži v reguliranem delu Koprivnice od Dečkove ceste do Sp. Dobrove je rušilo, bo občina letos izvršila potrebna popravila, obenem pa bo nadaljevala regulacijo Koprivnice v dolžini 440 m proti Zg. Dobrovi.

— Dve odklonjeni prošnji za podporo. Mestni svet je sinoči odklonil prošnjo Jugoslovansko-čehoslovanske lige v Celju za pomoč čehoslovanskim beguncem in prošnjo Delavske knjižnice v Celju za podporo, pač pa je dovolil Kršćanski delavski mladini v Celju podporo v znesku 3.000 din. Za prvi dve podpori baje ni kritja v proračunu.

— Regulacija ulice Za kresijo in zveza z Vodnikovo ulico. OUZD namerava zgraditi poleg svoje ekspoziture v Vodnikovi ulici dvonadstropno hišo. Mestni svet je določil zaradi tega gradbeno črto v podaljšku Samostanske ulice do Vodnikove ulice ob bodoči stavbi. Podaljšek Samostanske ulice je projektiran po prostoru, kjer stoji sedaj del hiše G. Dolžana. Predvidena je tudi regulacija ulice Za kresijo, ki bi bila od Dolžanove hiše do gledališča široka 12 m. Na severni strani ulice bi stala gradbena črta v glavnem neizpremenjena, stare hiše na južni strani pa bi odpadle. Od Dolžanove hiše do Kralja Petra ceste bi razširili ulico na 8 m. pri čemer bi odpadel del Vošnjakove hiše. Gosp. Holobarju je mestni svet dovolil, da po makne svoje poslopje v tej ulici naprej do gradbene črte.

— Prospekt mesta Celja bo izdala mestna občina skupaj s Tujskoprometno zvezo v Mariboru. Prospekt, ki bo služil tudi propagandi nekaterih zdravilišč, bodo tiskali v 15.000 izvodih v bakrotisku in bo stal 35.480 din. Izšel bo v slovenskem, srbohrvatskem, francoskem in nemškem jeziku. Občina bo prispevala 12.000 din, ostanek pa tujskoprometna zveza in prizadeta zdravilišča. Če bi ostal morda še kak primanjkljaj, ga bo krila mestna občina celjska do maksimalnega zneska 6 tisoč din.

— Javna razsvetljava. Mestna elektrarna bo namestila letos dve javni električni svetilki na državni cesti med Brekovičovo gostilno na Sp. Hudinji in Črno potjo, pozneje pa bo namestila do občinske meje še tri svetilke. Na Cesti na grad bo namestila še dve električni svetilki.

— Podaljšanje električnega voda. Mestna elektrarna bo podaljšala električni vod od hiše G. Bornška na K. Hudinji do hiše G. Franceta Stanteta. K stroškom, ki bodo znašali 4369 din, bo prispevalo pet interesentov po 480 din.

— Tarifa za prevoz mlilcev iz celjske bolnice na bolniško pokopališče je po sklepu mestnega sveta zvišana od 22.50 na 30 din, pristojbina za grob znaša 25 din, za izkono groba pa 20 din.

— Vprašanje občinske podpore Celjskemu kulturnemu tednu. Član mestnega sveta g. Franjo Roš je predlagal sinoči na seji mestnega sveta, da bi občina naklonila II. celjskemu kulturnemu tednu, ki bo od 29. t. m. do 7. maja, podporo v znesku 3.000 din, to je isto podporo kakor lani. O zadevi bosta še razpravljala finančni in gospodarski ter prosvetni odbor in stavi la mestnemu svetu na prihodnji seji svoj predlog.

— Zadnja predstava za abonma bo v celjskem gledališču v četrtek 27. t. m. ob 19.30. Gostovala bo ljubljanska drama, ki bo uprizorila Shakespearovo tragedijo »Othello«. Neabonenti dobijo vstopnice v predprodaji v knjigarni Slomškove tiskovne zadruge.

— Zaključek kovinarskega, mizarskega in mojstrskega izpitnega tečaja celjske poslovalnice Zavoda za pospeševanje obrti Zbornice za TOI bo drevi ob osmih v salonu hotela »Beli vol«.

— Vse gasilске čete celjskega okrožja se bodo v praznovanju sv. Florijana udeležile v nedeljo 7. maja ob 8. zjutraj maše v opatijski cerkvi. Pri maši bo pel pevski odsek gabske gasilске čete.

— Obiskovalcem Celjske razstave, ki se bo pričela koncem julija v Celju, je dovolila generalna direkcija drž. železnice 50% popusta na železnih od 27. julija do 6. avgusta.

— Usoden padeč z motornega kolesa. V četrtek ob dveh zjutraj je padel 32-letni trgovec Ludvik Plavšak iz St. Jurija ob Taboru na cesti v St. Juriju z motornega kolesa in si nalomil prste na desni roki. Plavšak se zdravi v celjski bolnici.

— Akademija podmladka Jadranske straže na drž. deški in dekliški meščanski šoli v Celju se bo pričela v nedeljo 23. t. m. ob 16. v celjskem gledališču. Spored je zelo lep in pester. Udeležite se akademije v čim večjem številu!

— Pester sportni spored za nedeljo. Na Glaziji se bo pričelo v nedeljo 23. t. m. ob 14.30 izbirno tekmovalje v metu diska in klavada. Ob 15. bo prvenstvena tekma mladini SK Celja in Atletikov, ki jo bo sodil g. Hobacher. Ob 16. do 17. bo cross-country juniorjev in seniorjev na 1.500, 3.000 in 5.000 m dolgih progah. Ob 17. se bo pričela zanimiva prijateljska nogometna tekma med SK Železničarjem iz Ma-

ribora in SK Celjem. Na igrišču pri »Skalni kleti« pa se bo pričela ob 16.30 drugorazredna prvenstvena tekma med SK Borutom iz Gotovelj in SK Hrstnikom, ki jo bo sodil g. Presinger.

— Razmere na de'lovnem trgu. Pri celjski borzi dela se je od 11. do 20. t. m. na novo prijavilo 57 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za 27 oseb, posredovanj je bilo 12, odpotovalo je 26, odpadlo 13 oseb. Dne 20. t. m. je ostalo v evidenci 1136 brezposelnih (1011 moških in 125 žensk) nasproti 1130 (1008 moških in 122 žensk) dne 10. t. m. Delo dobijo: po 1 mizar, 2 zidar, 2 hlapca, 6 kuharic, 5 kmečkih deklet, 3 služkinje ter po 1 gospodinja, natakarka in postrežnica.

— Nočno lekarniško službo ima od sobote 22. t. m. do vseh petka 28. t. m. kr. dvorna lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

Iz škojfe Loke

— Zgodnji cvet. Vencelj je doma iz Gabske gore, živi v Poljanah dolni, koliko let šteje, je bolje, da ne zapišemo. Mlad pokvarjenec bo bižas delal sive lase svojim staršem, ako se ne bo temeljito pohajal. V nedeljo je bil Vencelj v neki trgovini v Poljanah, čim pa se je trgovec vrnil v trgovino, je opazil, da mu je ta čas nekdo izmaknil iz blagajne štiri kovače. Odhitel je na cesto in baš se opazil Venceljska, ki jo je ubiral urnih nog v sosedno trgovino. Trgovec za njim in brž sta bila s tatitcem skupaj. Pri tem pa je prišlo še nekaj lepšega na dan. Vencelj je priznal, da je prav pri istem trgovcu nekaj dni prej ukradel okrog 650 din. Tat je izročil 300 din svojemu bratu, 320 din materi, ki jih je dala v varstvo svoji hčerki, ostanek in še denar od preje, tudi 300 din, pa si je pridržal sam. Domači so denar poskrili. Par sto dinarjev so imeli v stroju mlaticev v hlevu, nekaj v postelji in temu primerno drugod. Baje so vsi imeli strah pred očetom. Malo čudno pa je, da ostale člane družine, da se niso vprašali, odkod malemu toliko denarja... Tudi o tem bodo morali odgovarjati zdej, ko so prišle nečedne stvari najmlajšega družinskega člana na dan. Mladi izpriječec je zapravil denar za zamaške za pištolo in podobne lahkomišelnosti nedorastlih.

— Drva je kradel iz bede. Blizu banovinske ceste pri Zalem joku je imel eden naših industrijcev zložena drva, ki pa so začela čudno kopneti. Sprva stvari niti niso posveščali pozornosti, ko pa je bilo drvo vedno manj, so se začele za stvar zanimati oblasti. Kolikor je pač v takih primerih mogoče, so ugotovili, da je izginilo kakih 8 kub. metrov drv. Sum tatvine je padel na nekega delavca, ki je krajo priznal. Drva je vzel zaradi bede. Ima hišico, na njej nad 10.000 din dolga, pa si je hotel na nepošten način pomagati. Zanimivo je, da je najel za prevoz drv vozilca in avto prevoznika, kakor bi šlo za najbolj pošteno stvar. Obema vozačema je v redu plačal vozarino, drva pa prodal drugemu industrijcu. Vsi prizadevi niso vedeli, kakšno jim je delavec zagodel. Za ukradena drva je dobil delavec nekaj nad 900 din. Z denarjem mu seveda ne bo pomagano, saj je prišla vsa stvar večeraj na dan.

— Lep uspeh prvega loškega večera. Res posrečena je bila zamisel Muzejskega društva prirediti loški večer. Škojfa Loka je in še doživlja teden za tednom priveditve najrazličnejših vrst, da je kar težko najti in izbrati naziv, ki bi se »vlekel«. Ako je bila na prvem loškem večeru udeležba lepa in risalnica meščanske šole zasledena, je to le zgovoren dokaz, da so prireditelji prišli za stvar prav srečno in pravilno. Uvodne besede je spregovoril notar g. Stevo Šink, nakar je sledila deklaracija »Škojfa Loka, ki jo je preskrbel dijak meščanske šole. O loških arhivalijah je predaval predsednik Muzejskega društva g. dr. Pavle Blaznik, gotovo najbolj poklican, da spregovori resno in stvarno o zadevi, ki naj nam čimprej omogoči otvoriti muzej, in to bogat, pester in smotno urejen muzej. Plestenjakovi deklaraciji Moji Lodi so sledila izvajanja prof. Franceta Planine pod imenom »Naš mestni muzej«, a za zaključek je razgnil pred nami sliko o pomembnih možeh loškega okraja urednik dr. Tine Debeljak. Loškemu večeru so prisostvovali mnogi predstavniki domačega sveta, razpoloženje je bilo zelo dobro, izvajanja ne predolga in zato z veseljem sprejeta, tako da prvi loški večer močno vzpodbuja k nadaljevanju.

— Kolo jugoslovenskih sester se je konstituiralo za novo poslovno dobo takole: Predsedstvo je ostalo v rokah g. Ljube Lendovskega, I. podpredsednica je gospa Minka Sovretova, II. gđa. Tarina Juvančeva, tajnica je gđa. Vanda Jerčogova, blagajničarka gđa. Vida Horvatova, gospodarica sta g. Marija Hafnerjeva in gđa. Franja Jesenkova, v odboru pa so gg. Maga Burdychova, Vida Debeljakova, Anica Deisingerjeva, Marija Ferjančeva, Andreja Grumova, Ela Homanova, Delci Janežičeva, Ivanka Štrausova, a v nadzorstvo g. Marica Ustarjeva in Jospina Vraničarjeva.

Olimpijski film je prišel v Ljubljano

Politični moment nikjer ne sili v ospredje, tako da je film res samo visoka pesem o sportu

Ljubljana, 22. aprila

Mnogo smo slišali o njem. Ne samo sportniki, tudi drugi so težko pričakovali film, o katerem je splošno šel po svetu glas, da je remek-delo nemške filmske umetnosti. Pa smo ga le dočakali. Sinoči ga je pri zadnji predstavi pokazal kino Sloga izbranimu občinstvu, med katerim so bili tudi predstavniki oblasti in sportnih ustanov.

Film ima dva dela. Prvi del obsega prenos olimpijskega ognja iz grške vasi Olimpia v olimpijski stadion v Berlin, glavni del pa je posvečen lahkoatletskim tekmom XI. olimpijskih iger v Berlinu. Glasovi, ki so šli pred filmom, so bili upravičeni. Leni Riefenstahlova je z ogromnim štabom filmskih operaterjev in vsemi izrednimi pripomočki, ki jih je dala na razpolago nemška vlada, izdelala film visoke umetniške vrednosti. V sportno fotografiskem pogledu so posnetki nenadkritljivi, slehernemu se pozna, da so sodelovali pri snemanju ne samo prvovrstni filmski operaterji, temveč tudi sportni strokovnjaki, ki so pričarali na filmski trak sportne dogodke, kakor so v resnici. Slike so izredno jasne in kar je pri sportnem filmu še važnejše: najzanimivejši prizori so bili prikazani s časovno lebo, da je užival pri posameznih fazah tekmovalstva tudi nesportnik. Film vsakako zasluži vsaj prvi del, vso pohvalo, zlasti, ker mu manjka sleherni tendenčni primes. Na nobenem mestu ne sili v ospredje politični moment in tako je ta film v resnici samo visoka pesem o sportu.

Pri prenosu olimpijskega ognja se je Riefenstahlova precej posluževala fotomontaže, ki pa je bila tako spretno vstavljena, da je bilo prizorom samo v prid. Prikazovanje ostankov helenske kulture je bil smi-

seln uvod v film. Brez prigovora pa je lahkoatletski del, Pred nami so se vrstile zanimive sportne borbe najboljših na svetu in prikazane so bile tako dovršene, da so bili gledalci kmalu v enakem razpoloženju, kakor tisočglava množica v stadionu. Trepatali smo v pričakovanju, če se bo malemu Japoncu posrečilo preskočiti vrtoglav višino in globok vzdih se je slišal, ko se mu je to ponesrečilo. Kdor je čital poročila z berlinske olimpijade, je zdaj lahko na lastne oči videl vse sportne veličine, ki so pripomogle k izrednemu uspehu XI. olimpijade. Zadivila nas je krasna in mačje prožna postava idealno grajenega črnca Owensa, ki je igranje postavljaj svetovne rekorde. Ko smo gledali dolgonoge ameriškega črnca Albrittona, smo razumeli, kako je mogoče človeku preskočiti višino nad 2 m. In potem dramatične borbe teških fenomenov iz dežele tisočih jezer, ko so priborili Finski zlate kolajne, Sicer neizrazno lice je pokazalo lahen nasmešek, ko so zmagovalcu na zmagovalnem odru položili na glavo lorvorjev venec in izročili lonček s hrastovo vejico — edino nagrado za trudopolno doseženi uspeh. Prekrasni so prizori svečane otvoritve, pri kateri smo lahko videli tudi zastopstvo Jugoslavije s postavnim zastavonošo inž. Stepišnikom na čelu.

Film se konča z maratonskim tekom, ki ga tako živo opisujejo spremljačalci zanj komponirana glasba, da se je gledalec lahko živčeval v razpoloženju maratonskega tekača na njegovi dolgi poti, ki znaša nič manj ko 42 km. Nepoučene je gotovo motilo živčanje, ki ga je čisto dvignila stadijska publika. Tem moramo povedati, da je v Ameriki navada, da uporabljajo pri vzpodbujanju živčanje namestu ploskanja, sebnjo pri srcu mlade, omožene žene. Overhagen, prijeten kavalir, mehkega božajočega glasu in očarljivega nasmeha, je imel okrog sebe vedno polno romantičnih žen, ki jih je nikala nevarna igra. Ni težko uganiti o čem je Sonja govorila z njim. Vprašala ga je kdaj bi hotel z njo v mestu večerjati. Imenitno! Brez pomena je kaj se je med večerjo zgodilo. Menim, da je Overhagen metal na njo še ognjevitejša pogleda kakor običajno in da se je Sonja, zavarovala pred njim z jezom živahnega gostolenja. V tej umetnosti so ženske mojstri.

Ta čas se je pa vrnil Unger domov. Zamudil je bil vlak, kakor je pravil pozneje Sonji. Ker je bil utrujen je sedel k peči. Bil je nemiren, moral je neprestano misliti na stavko na žagi. Morda je moral misliti tudi na druge stvari. Kdo ve... Nervozno se je obračal v naslanjaču, nekaj ga je težilo. In potegnil je iz žepa samokres ter ga položil na naslanjač kraj sebe.

Bilo je Overhagen enajstih, ko je vstopila Sonja z Overhagenom v salon. Ogenj v peči je bil skoraj že ugasnil, soba je bila pogreznjena v mrak. Overhagen je očividno čakal na to »razpoloženje«. Sonja je gledala plaho, ko si je odpenjala plašč. Plašč ji je zdrlnil na tla. Overhagen sploh ni poskusil zadržati ga, temveč je strastno

privil Sonjo k sebi. Poskusil je poljubiti jo in šepetal ji je ognjevite nežnosti. Sonja je bila tako presenečena, da se ni mogla braniti. Ko si je pa zopet opomogla od silnega presenečenja se mu je izvila iz objema rekoč: Ove, ove, tega ne smeš...

V naslednjem trenutku je stopila na pozorišče usoda, ki se čudno igra z nami ljudmi. Zdjalo zelo tiho, zdjalo zopet zelo dramatično. Sonja je onemela sredi stavka. Kakor da jo je nekdo nenadoma zgrabil za grlo. Oba sta menda prišla do tega odkritja istočasno. Naenkrat je vzplamtel ogenj v peči in ožaril belo roko, ležečo na temnem naslanjalu. Potem je padel odlesk plamena na samokres, ležeč kraj roke. Zdelo se je, da leži v roki. V naslednjem trenutku so odkrili njuni prestrašeni pogledi samega Allena Ungerja. Sedel je tam liki posebeljena osveta. Vsa trda od groze sta zrla na nepremično postavko, ki je njen molk dvigal proti njima glasnejšo obožbo, nego bi mogle storiti to besede. Ogenj je znova ugasnil, postava je izginila izpred njunih oči, toda zato jo je videla tem razločneje njuna prestrašena domišljija. Stala sta kakor okamenela, in čakala kdaj jo bo ustrelil. Misli sta, da razločujeta roko, kako je segla po samokresu, kako se je dvignila in počasi pomirila. Čakala sta kaj se bo zgodilo, kdo izmed njih bo prvi...

Toda Unger je sedel še vedno molče in nepremično v naslanjaču. Potem se je pa približala Sonja in se privila k njemu. Pokleknila je pred njim, skrla svojo glavo v njegovem naročju in zaplakala. Tedaj se je Allen Unger zgnil. Prvič. Ozrl se je na njo, kakor da je duševno odsoten, pomel si je oči in se zdrlil kakor človek, ki se je prebuditel iz težkih sanj. Potem se je pa vzravnal.

Moral sem res trdno spati, je dejal kakor da govori sam s seboj. Še enkrat si je pomel oči. Bolj je čutil nego videl Sonjo, ki je ležala na njegovih ramenih in plakala, deloma iz strahu, deloma od srmatne in razočaranja nad tem strahopetnim Ovom, ki je bil izginil v prvem ugodnem trenutku v predsoho.

Toda kaj se je zgodilo, zakaj jočeš dušica?

Preden je odgovorila, je padel njegov pogled na samokres, ležeč na naslanjalu. In pripomnil je: Ni čuda, uboga Sonja, da si se tako prestrašila. Njegov glas je zvenel tako, kakor da govori z otrokom. — Več položil sem ga sem, ko sem prišel in se zleknil v naslanjač pri peči. Tiščal me je v žepu. Zal mi je, da sem te tako zastrašil.

Pobožal jo je z roko po temnih laseh. Sonja ga je objela okrog vratu in zaplakala, kakor da ji hoče počiti srce. Čutila

se je neizrečeno srečno. In vse kar je bila pravkar preživela, se ji je zdelo kakor težke sanje. Šele zdaj je vse razumela — in mar mu ni bilo to podobno? Njen dobrosrčen, mili, odkriti Allen je sedel tam pri peči in spal... Privila se je k njemu in Allen jo je objel. Gledala mu je v oči. Zdelo se ji je, da vid prvič, kako polne ljubezni so se ustavile te oči na nji. Iz njih je odsevala vsa globina njegove ljubezni. In tudi Sonja je čutila, da je njena ljubezen zdaj jasno vzplamtela, kakor še nikoli poprej.

Zdi se mi kakor da znova preživljava svoje medene tedne, mili moj Allen, je zašepetala žena blaženo...

To je vsa zgodba, razen majhne toda važne podrobnosti. Sonja in njen mož sta ostala pri peči dokler ogenj ni ugasnil in dokler ju ni jelo zebsti. Sonja je šla naprej in odnesla plašč, ki ji je bil zdrlnil na tla, takrat se ji je zdelo pred večnostjo.

Tudi Allen Unger je vstal, zazdehal se pretegnil in hodil nekaj časa po sobi. Pri vratih v predsoho je bilo doptro okno. Allen se je sklonil in pobral nekaj, kar je ležalo tam na tleh. In ko se je z naglim pogledom prepračil, da ga Sonja ne gleda, je vrgl tisto stvar skozi okno.

Bile so Overhagenove rekavice in blazbuk.

KUNT VINGE:

Nedolžna medigra

Unger je kupčeval z lesom in v Stockholmu je imel pisarno. Njegove žage so bile v Norrlandu. Tam je izbruhnila stavka — po časnihkih poročilih je bila zadeva zelo resna — in Unger je sklenil odpotoovati tja in posredovati osebno. Stanoval sem blizu Ungerja v tistem predmestju in večkrat sva hodila skupaj s kolodvorom. Njegova žena Sonja je bila zelo dobra prijateljica moje žene.

Unger mi je pravil, da ima velike sitnosti s svojimi žagami. Trdil je, da še mu zelo mudi. Doma se bo samo hitro preblekel, da se bo mogel popoldne odpeljati z vlakom na sever. Doma si menda ni privoščil niti toliko časa, da bi poobeboval. Brž se je preoblekel in vtaknil za vsak primer samokres v žep, potem se je prisrčno poslovil od Sonje in odhitel nazaj na kolodvor.

Na ulici se je še obrnil in pomahal Sonji, ki je stala pri oknu in zrla za njim. Komaj ji je izginil izpred oči je odhitel k telefonu. Marsikdo izmed njenih znancev bi takoj vedel koga je Sonja poklicala. Le zvesti, po ljubezni zaslepljeni Unger ni imel pojma o tem. Telefonirala je seveda Overhagenu, ki so mu bile po-

Albanija je živela še pred 20 leti v srednjem veku

Po zadnjem ljudskem štetju ima Albanija 1.005.902 prebivalcev — Zanimivo albansko pleme Miriditi

Kralj Zogu s svojimi sestrami

Albanska država je v splošnem umetna politična tvorba. K njenemu nastanku so pripomogli boji za vpliv nad deželo, kjer so se že od nekdaj križali politični interesi. O mejah se je dolgo bil boj na bojiščih in za zeleno mizo. Poročila razmejitvenih komisij so napolnila debele zvezke in čitajo se deloma kakor napeti romani. Konec je bil kompromis. Na albanskem jugu je ostalo tostran albanske meje precej grških naselbin, nasprotno je pa ostalo mnogo Albancev v Grčiji. Na severu je ostalo okrog 30.000 Srbov okrog Skadra, zato je pa mnogo Albancev okrog Ohrida, na Kosovem polju in drugod tja do Vardarja.

Albanija je bila šele pred 27 leti osvojena iz turškega področja. Velešile, posebno Italija, so pri tem izdatno pomagale. Pod turško vlado se je zlasti v gorah do najnovejših časov ohranil srednji vek. Albanija je pa skoraj vsa preprežena z gorami, samo ob morju je ravnina, toda tam je razširjena malarija, ker je morska obala močvirnata, posebno v srednjem delu. Pod turško vlado se je številno prebivalstvo Albanije stalno krčilo. Krive so bile težke gospodarske razmere in zelo pomanjkljiva higiena. Na drugi strani pa tudi izseljevanje. Po osvoboditvi so se razmere znatno izboljšale, naravnih prirastek prebivalstva se je povečal, obenem so se pa jeli vračati izseljenci, ki so hoteli sodelovati pri ureditvi svoje države. Leta 1922. je imela vsa Albanija nad 800.000 prebivalcev, tu so vštete tudi narodne manjšine. V tujini je pa živel nad en milijon Albancev. Pri zadnjem ljudskem štetju leta 1933. so našli v Albaniji 1.005.902 prebivalcev.

Albanci, skipetari, potomci starih Ilircev, spadajo kakor Baski in Bretonci k ostanku najstarejšega evropskega prebivalstva. Delo se v splošnem v dve veji, različni po znanosti in jeziku. Na severu, v gorah žive Ghegi, čijh jedro so Malisori (sinovi gora), kreplji, sloki, mišičasti, temnih oči in temnih las, močnega nosu, rojeni bojevnik. Ti so še vedno razdeljeni na plemena, katerim vladajo poglavarji. Centralna vlada nad njimi ni imela moči in navezana je bila na njihovo dobro voljo. Južni Toski so nižje postave, svetle polti in svetli las, včasih tudi modrooki, njihov jezik je mehak in poznajo se mu tuji vplivi. Toski so miroljubni in imajo več smisla za državotvornost kakor njihovi severni bojevni sosede.

Po veri prevladujejo mohamedanci, ki jih je okrog 600.000. Pravoslavni privrženci samostojne albanske cerkve je okrog 300.000, nekaj nad 100.000 je pa rimokatolikov. To so v prvi vrsti Miriditi, najmočnejše izmed 20 severoalbanških bo-

lišče, kjer je pravi vozil zračnih prog. Tirana je bila sedež vlade, parlamenta, centralnih uradov, 12 poslanstev, konzulatov in bank. Krasna kraljevska palača in palača kraljevskih sester sta bili takoj po kraljevem pobju izropani.

Okrog ministrstev je urejen velik modern trg. Tam je tudi edina velika kavarna, kamor zahajajo čez dan vsi, ki kakorkoli pripadajo višjim političnim, uradnim, vojaškim ali literarnim slojem, skratka vsa Tirana. Za trgovcem se pričena pričenja stara. Takoj az trgovcem se začena stari del mesta, mreža ozkih, zanemarnih ulic, kjer je vse polno tipičnih orientalskih trgovin, ki so mnoge med njimi obenem delavnice. Hišice so iz kamna in neznane opeke, ulice niso tlakovane in tudi kanalizacije nimajo. Z neznano opeko so prej gradili sploh. Tudi hiše bogatih mohamedanskih rodbin sredi obširnih vrtov na periferiji mesta so zidane tako.

Tirana ima civilno in vojaško bolnico, elektrarno, zavod za zatiranje malarije, več starih mošej, cerkvice, nekaj šol, med katerimi so nekatere malone moderne in tri hotele, med katerimi pa ustreza samo eden evropskim zahtevam. Lastnik tega hotela je Italijan. Ko so se morali med nedavno krizo Italijani naglo seliti iz Albanije, so se morali tudi tuji odredi evropskega udobstva v hotelu. Tirana ima sicer zavod za zatiranje malarije, vendar pa hodijo premožnejši prebivalci poleti na Krf ali v gore, ker se boje malarije.

Zenskam je bilo lani naročeno, naj odlože pajčolane, toda konservativni mohamedanci v gorah — najkonservativnejši na svetu — tega niso vzeli na znanje. V Tirani sami hodi večina žensk odkritih obrazov, toda emancipacija še ni prišla tako daleč, da bi se mogla žena pojaviti v kavarni ali v restavraciji na obedu brez spremljevalca. Albanija bo najbrž dolgo otala v tem pogledu konservativna, sicer je pa šel njen prehod iz starega v novi

vek večinoma tako hitro, da bi bila emancipacija te vrste v najboljšem primeru sprejeta in neprebavljena tuja oblika.

V prekratni razvoj v Albaniji je posegel med drugimi albanskimi knezi po uradnih poročilih pomembno tudi poglavar kraljevskih Miriditov Džoni Marka. Zanimanje za Miridite doslej ni bilo posebno veliko in zato mnogi ne poznajo podrobnosti političnih in etnografskih razmer te dežele ob Otrantski ožini. Srednji vek se je končal v Albaniji šele pred 20 leti. Prebivalstvo Albanije je vedno razdeljeno na plemena. Miriditi, ki so edini v Albaniji ostali rimokatoliki, so najmočnejša skupina izmed 20 pretežno gorskih plemen Ghegov, prebivalcev severne Albanije. Teh je okrog 17.000 rodbin, vseh nad 100.000 duš in njihov poglavar je vedno vplivna politična osebnost.

Miriditi so naseljeni niže od Skaderskega jezera ob veliki cesti proti Tirani. Po nepretrdnih cestah, čez slabe večinoma že strohnele mostove, preko gora in čez močvirja pridejo do glavne naselbine albanskih katolikov Oroša. Ta naselbina leži ob vznožju Mali Šeja. Mali pomeni v tem pogledu gora. V Orošu je imel poglavar Miriditov svoj sedež že pred 20 leti v srednjeveški trdnjavi. Zdaj je Oroš sedež katoliške duhovščine, katere hiše so zgrajene okrog cerkvice, ki so ji dali ponosno ime katedrale.

Miriditi se razlikujejo od drugih Albancev po obleki, običajih in tradicijah. Tudi v Albaniji naglo zginjajo stari običaji. Razvoj glede narodnih noš gre pa počasi. Miriditi so bojeviti, njihova krajina je siromašna in zato niso nikoli kazali velikega zanimanja za poljedelstvo. Vendar je pa morala vsaka albanska vlada računati z njimi in paziti, da se jim ni zamerila. Še pred vojno si lahko srečal v krajini Miriditov ženske v slikoviti moški noši v temnih halah, črnem suknu in v predpotopno puško čez ramo. Tudi to je bila posebnost Miriditov.

V turških časih je bila navada, da je oče poiskal sinu primerno nevesto, ko mu je bilo 18 let. Pri tem niso vprašali ne ženina niti neveste, kaj misli. Ko so se starši pogodili glede cene za nevesto, so slavili poroko. Za lepo nevesto je bilo takrat treba plačati do 4.000 piastrov. Eni in drugi so pa lahko svašto odklonili. V tem primeru je zapadla krvni osveti vsa rodbina dotičnega, ki se je poroki uprl. Krvna osvetila je bila še nedavno največji strah Albanca, saj so bili tako iztrebljeni niti celi rodovi. Preostajalo je pa eno sredstvo, s katerim je mogla nevesta preprečiti poroko. Lahko se je namreč dala poročiti za moškega. Domenila se je z domaćim duhovnikom in ta je prihodnje nedelje v cerkvi razglasil, da mora dotično dekle od tistega trenutka veljati za moškega. Potem so dekletu odrgli lase, dobila je moško ime, moško obleko in orožje in vsi Miriditi so jo smatrali za vojskavca.

V tem primeru ženina rodbina ni imela pravice do krvne osvete. To pa seveda ni pomenilo, da bi morala dotično dekle do smrti ostati moški, hoditi na vojno in opravljati vsa moška dela. Dobilo je pa moške pravice, samo oženiti se ni smelo. Zadržna ženska, ki je ostala tako moški, je umrla blizu Oroša pred dobrimi 15 leti. Kot moški se je imenovala Dod. Bila je tipična gorka in udeležila se je bojev proti Turkom, ter revolucionarnih bojev v začetku albanske samostojnosti.

Konec dijet in prostovoljnega posta

V Hollywoodu so že zavrnil tako zvano vitko linijo, za katero so ženske toliko žrtvoval

V Hollywoodu ali kje so si izmislili pred leti tako zvano vitko linijo in tehnična v kuhinji je jela odmerjati, koliko dobrot sme priti v jed, odnosno kaj smejo ženske jesti, da bi se ne zredile. Začeli so se positi z asketskimi dietami. Takrat so prišle v moderna mestna gospodinjstva drugačne tehnice, toda ne več v kuhinje, temveč v kopalnice. Te tehnice niso bile namenjene gospodinjam, da bi tehtale na njih živila, temveč so postale mora njihovih noči in karajoče dvignjeni prst njihovih dni.

Znamenje tehnice je postalo istovetno z dieto. Pojavila se je cela vrsta diet, ene so bile za shujšanje, druge za pomladitev, tretje za odvracanje znakov starosti, četrte za odstranitev gub in kdo ve kaj še. Kontinenti so izmenjavali svoje izkušnje. Recepti najboljših diet so tvorili malone vez med sprtni narodi. Ta dama je priporočala surovo ali na pol surovo hrano, dovolj masla ali olja, ona zopet je svetovala mnogo kuhati, toda prepovedala je vsak ščepec masla ali kapljico olja. Dieta nam je postavila na glavo vsjo kuhinjsko tradicijo. Hollywoodska zvezda Estella je prisegala samo na soke iz sadja, sočivja in mesa, samo nič trdega. Zvezda, ki ima boke še za dva centimetra ožje, se mora zahvaliti za to samo na pol sirovega mesa — tenek goveji zrezek, zavrt in povezan v listku solate, pomočen samo za hip v vrelo vodo in pripravljen približno tako, kakor so bili zrezki, ki jih je pripravljali Atli njegov dvorni kuhar pod sedlom.

Zdaj bo pa baje tega konec. Francoski listi namreč poročajo iz Hollywooda, da se tam ne gladuje več, da se »začenja nošiti« resnična lastna postava, sicer brez maslobočnih blazin, pa tudi brez buč, zarzanih s skrbjo, da-li ne bo treba večeršnjega krajca kruha z maslom spraviti iz telesa s tremi dnevi strogega posta. Namestu trsk se začnejo delati pravi modeli Rue de la Paix v Parizu na telesa, ki smejo imeti toliko mišičevja, da se brez truda drže pokonci in da si lahko privoščijo malo veselja, ki jim ga nudi pravi sport, ne da bi bila v nevarnosti, da se sediti od prenapetosti sil.

Iz Hollywooda — ta vražji Hollywood mora vedno imeti kaj presenetljivega —

poročajo, da lahko sicer tudi pomagajo, če bi človek slučajno izgubil dober tek, da lahko odstranijo okroglo obliko in izmodeirajo telo ter odstranijo v treh ali štirih dneh odvečno maščobo. Hollywoodske čudeže moramo pa vedno sprejemati z rezervno in pri novotarijah počakati, kako se bodo obnese in kaj poroke o njih strokovnjaki, ki nimajo pri tem nobenih finančnih, niti reklamnih interesov. Zadovoljimo se zaenkrat z dejstvom, da se lahko vsaj tehnika v gospodinjstvu vrne prvotnemu namenu — v kuhinji odmerjanju, koliko dobrot spada v to ali ono jed, v kopalnici pa kontroli, kako uporaba kuhinjske tehnice rodbini resnično koristi.

Porcelan namestu kovine

V nemški reviji »Umschau« priporoča prof. dr. Krause, naj bi se uporabljal za izdelavo aparatov in posod, ki jih rabijo mlekarne, namesto kovine porcelan. Za to govorita dva razloga. Prvi, da se s tem čmeji uvoz kovine iz inozemstva ter bolje izrabijo domača ležišča kaolina, ki se je zdaj po priključitvi Sudetov njihovo število povečalo. Drugi razlog je pa še važnejši. Moderna kemija kaže, da učinkujejo pri stiku nekaterih organskih snovi, kakršna so tudi v živilih, mleku, maslu in drugih s kovinastimi aparati ali posadami, kovine na nje katalitično tako, da se te snovi izpremenijo, razkroje in uničijo. To velja zlasti za take snovi, ki dajejo živilom okus in rednost.

Takih snovi je v hrani navadno le malo, tako da je velika nevarnost, da zgubi hrana po njihovem uničenju prijeten okus in rednost. To se tiče zlasti mleka in masla, ki ju lahko dobro ohranimo samo tako, da obdržimo v njih vse fermente in snovi okusa, pri delu v kovinastih posodah pa to ni mogoče. Tu vplivajo neugodno tudi neznatni delci kovine, ki pridejo v mleko in maslo ob stiku s kovino. Te delce so ljudje prej podedovali in zaradi njihove neznatnosti jim niso pripisovali nobenega pomena. Zdaj pa imamo izkušnje tudi iz drugih strok.

Pri strnjanju mašob se uporablja kot katalizator nikelj. Tudi ob najskrbnejšem znanju ostanejo sledovi niklja v maščobi in to je krivo, da tako pripravljene maščobe ne smemo uporabljati za pripravljanje dušatega mila. Tudi v tako neznatni količini uniči nikelj vonjave in povzroči, da milo sčasoma potemni. Državna tvornica porcelana v Berlinu izdeluje zdaj cen-

trifuge vse iz porcelana. To je trd porcelan, zgan pri približno 1500 stopnjah. Da se zelo dobro s toplo vodo umivati in nima neprijetnih učinkov na mleko in maslo. Iz porcelana se dajo izdelovati tudi cevi, hladilniki, pipe in drugo. Pričakujemo lahko, da se bo porcelan dobro obnesel tudi za kadi v kvasni industriji, za konzervne skatlice itd.

Ovira v razvoju zračnega prometa

Zelo zamudna je vožnja z avtomobilom iz mesta do letališča in nazaj

Zračni promet je šel v kratkem času svojega obstoja skozi intenziven razvoj stalnega izpopolnjevanja. naraščala je varnost, naraščali sta pa tudi udobnost in hitrost potovanja po zraku. Zdaj smo že tako daleč, da letala premagajo tudi največje daljave in problem rednega zračnega prometa preko Atlantskega oceana po stopinjah Charlesa Lindbergha ni več stvar tehnikov in praktikov, temveč samo stvar podjetnikov.

Zračni promet na krajše razdalje — a za moderno letalo, letče s hitrostjo do 350 km na uro, ni skoraj nobena meddržavna zveza po razdalji prevelika — ovira vedno bolj ne pot po zraku, temveč pot po zemlji, pot, ki jo mora potnik prevoziti iz mesta na letališče, do cilja svojega poleta in zopet nazaj. Vožnja z vlakom je gotovo zelo zamudna, toda potnik ima tu vedno prednost, da so kolodvorji v velikih mestih navadno sredi mesta ali pa vsaj ne daleč od središča. Tu zahteva vožnja do kolodvorja in nazaj samo neznaten odstotek celotnega časa potovanja in tudi absolutno merjeno je to minimalna izguba časa.

V korist modernega zračnega prometa pa zaenkrat gotovo ne govori dejstvo, da trajna vožnja potnika na letališče in z letališča tudi skoraj celo uro, dočim se je posrečilo znižati čas potovanja z letalom na

progi Paris — London na eno sedminko. To se pravi proti sedmim urom vožnje z vlakom na eno samo uro potovanja z najmodernejšim letalom. V Parizu se namreč pelje potnik od severnega kolodvorja, odkoder odhajajo vlaki v London, z avtomobilom na letališče v Le Bourget polnih 18 minut, v Londonu pa trajajo vožnja z letališča v Croydon do kolodvorja kraljice Viktorije, kamor prihajajo vlaki iz Pariza, celo 44 minut.

Dokler ne bo rešen problem gradnje letališč v neposredni bližini središča mesta, za primer nam lahko služi berlinski Tempelhof — odnosno dokler se konstruktirju ne bo posrečilo izumiti letala, ki se bo lahko spuščalo na čim manjšem prostoru, dotlej bo prevoz potnikov z avtomobilom iz mest do letališč in nazaj občutna ovira v razvoju zračnega prometa. Kaj pomaga recimo iz Ljubljane na Sušak namenjenemu potniku, da potrebuje z letalom od Sušaka komaj 25 minut, ko pa porabi najmanj polovico toliko časa za vožnjo iz mesta do letališča. Še mnogo hušja ovira je pa vožnja s sušskega letališča do Sušaka, kjer se moraš peljati z avtomobilom celih 11 km, da rabiš za pot od letališča do mesta več časa, kakor pa za pot z letalom od Ljubljane do Sušaka.

Usoda polkovnika Fawceta

Brazilske general Rondon, ki kot edini Brazilce temeljito pozna ogromno brazilsko ozemlje, se je vrnil nedavno z velike ekspedicije v Mato Grosso in ovrgel vse legende, kar jih je kdaj krožilo o usodi znanega angleškega raziskovalca polkovnika Fawceta, ki je izginil v brazilski džungli skupaj s svojim sinom leta 1927. Rondon je izjavil, da Fawcet najbrž ni jetnik Indijancev, živčih na bregovih Mrve reke, niti »beli bog« tega ali onega indijanskega plemena, temveč da so njega in njegovega sina umorili Indijanci plemena Havantes. To so smrtni sovražniki vseh belokožcev. Isti Indijanci so umorili leta 1934. misijonarja Fulka in Sacallotta.

Po pripovedovanju generala Rondona je stopil polkovnik Fawcet na ozemlje Indijancev plemena Havantes ob vznožju pogorja Serra do Roncador. Poprej se je mudil med Indijanci plemena Carajas. Verjuz generala Rondona se ujema s pripovedovanjem italijanskega raziskovalca Realinija.

Ustanovitev Reuterjevega urada

E. A. Jameson pripoveduje v svoji knjigi »Milijoni iz nič« o tem, kako je nastala prva poročevalska pisarna. Podjetni Paul Julius Reuter je opazil, da bi mnogi podjetja, banke, parobrodne družbe itd. rade uporabljale novi izum brzojav, toda tu je bilo treba premagati razne ovire. Prvi sta uvedli brzojav Francija in Nemčija, nista ga pa razširili preko svojih meja. Iz Berlina v Pariz se ni smelo brzojaviti.

Reuter je najel blizu meje hišo, drugo poslopje pa v Verrieresu na francoskih tleh. V nemški pisarni je uradoval sam, francosko je pa vodila njegova žena. Nemške trditve, ki so hotele brzojaviti v Pariz, so pošiljale proti nizkemu pavšalu brzojavke Reuterju, ta jih je pa pošiljal po golobih svojim ženi. Reuterjeva je pošiljala brzojavke naprej v Francijo. Enaka je bila pot brzojavk iz Francije v Nemčijo. Reuter je zaman prigovarjal novinskim podjetjem, naj uvedejo brzojavno službo. Končno je ustanovil lastno podjetje, ki je zdaj eno najuglednejših te vrste na svetu.

Japonsko gospodarstvo prodiranje

Na Filipinskih otokih je skoraj polovica trgovine v kitajskih rokah. Toda Kitajci so se selili na Filippine že davno, Japonci pa imajo v rokah že 20% vse trgovine, čeprav so prišli na Filippine šele pred 35 leti. Leta 1904 je bilo pri gradnji gorke ceste na severu otoka Luzona zaposlenih okrog 100 Japoncev. Ko je bila cesta dograjena, je šla ta skupina Japoncev v bogato in še neraziskano pokrajino Davao na južnem delu otoka Mindanao pod vodstvom svojega delodavca Ohta. Tam so uredili Japonci iz pragozda eno najlepših ozemelj na Filipinih.

V tej prostorni pokrajini, ki meri nad 2 milijona ha, imajo zdaj Japonci v rokah tri petine vse zunanje trgovine in 60 odstotkov trgovine na drobno. Japonci so pridno sodelovali pri gospodarskem napredku Filipinov bodisi kot ribiči, napredni plantažniki ali trgovci, zadnje ža-

se pa tudi kot industrijski organizatorji. Ker je med Japonci mnogo kvalificiranih moči, postaja to pereče vprašanje za filipinsko državo.

Radio v Evropi

Zenevska pisarna mednarodne radijske unije je izdala tabelo, iz katere je razviden porast evropskega radija. Razen 25% zvišanja števila radijskih aparatov, ki so ga dosegli Nemčija, Italija, Finska, Irska, Litva, Palestina, Grčija in Tunis, celotni porast ni tako velik kakor je bil l. 1937. To leto je bilo rekordno, število radijskih licenc se je povečalo od 31.444.462 na 35 milijonov 129.488 ali za 3.685.026 proti 3.730.037 v letu 1937. Največji porast je zabeležila Nemčija, okrog 2 milijona s priključitvijo Sudetov in Avstrije. Veliko za slugo pri tem ima tudi ljudski radijski aparat, uveden v Nemčiji.

Na drugem mestu je Anglija z 8 milijoni 908.366 licencami, ki se je njih število povečalo lani za 5,5% proti 7.13% predlanskim. V Franciji je 4.705.559 radijskih naročnikov. Lani se je povečalo njih število za 13,2%, predlanskim pa za 29,35%. Poljska je lani prekorčila 1.000.000 poslušalcev, Italija je pa dosegla milijon v začetku tekočega leta. Med malimi državami je dosegla rekordni prirastek Irska s 36,42% razširjenjem programov in bojem proti »komarjem«. V Evropi je zdaj okrog 140.500.000 radijskih poslušalcev.

Pariški dobavitelji razstreliv

Pariška policija je aretirala dva glavna člana tolpe trgovcev z razstrelivi, ko sta hotela dobaviti 450 kg hedita, ene najnevarnejših eksplozivnih snovi. Policija domneva, da je ta tolpa dobavljala razstrelivo zaročnikom, ki so nedavno izvršili atentate na pariške domove zveze industrijev in druga poslopja.

Policija je ugotovila že lani, da se je zopet razpela ilegalna trgovina z nevarnim razstrelivom in zato je naročila najspodobnejšim detektivom posebnega oddelka, naj za vsako ceno izsledijo tajno organizacijo. Detektivki so izsledili 38-letnega trgovskega agenta Leona Medrala in 39-letnega trgovca Louisa Vidala. Da bi ju zasili pri dejanju, so prišli k njima kot odjemalci in naročili so 450 kg hedita. Trgovca sta jim točno po pogodbi dobavila razstrelivo v devetih vrečah po 50 kg. Razstrelivo sta dobavila sama in detektivki so ju aretirali, ko sta ga pripeljala. Aretrancu pa nočeta povedati, kje sta razstrelivo kupila.

Dva nova Jupitrova spremljevalca

Nedavno so zvezdoslovci odkrili dva nova Jupitrova spremljevalca. Prvih pet je odkril Galileo Galilei v začetku 17. stoletja z daljnogledom, ki ga je kot novost sestavil sam. Ni potrebno posebno povečanje, da vidimo teh pet Jupitrovih spremljevalcev, zadostuje nam dobro gledališko kuralo. Postopoma so zvezdoslovci odkrivali manjše Jupitrove spremljevalce, tako da so jih poznali do začetka našega stoletja že 9.

Zdaj odkrita 10. in 11. izpopolnjujeta število satelitov okrog Jupitra, ki so najbolj dokaz za veljavnost Chamberlain-Moultonove teorije. Po tej teoriji ni nastal solnični sistem iz dodatno pretrganih in v obliki kroga pritegnjenih centrifugalnih krogov, temveč iz velike izbokline ali slapa, ki ga je povzročilo dolgo ogromno nebesno telo, drveče mimo prasnolca. Slap je naknadno razpadel v mnogo večjih in manjših delov. Iz večjih so nastali planeti, ki so s privlačno silo pritegnili bodisi neposredno na svojo površino ali pa v svoj rep v obliki lunice manjša telesa. Naravno je, da je pritegnil Jupiter kot največji planet največ takih lunic.

SKOTSKA

Gregor: Slišali smo, da je vaš mož umrl v Londonu. To je hud udarec za Vas, kaj ne, gospa Mactaviskova? Mactaviskova: Hvala za vprašanje, toda tako hudo ni. V Londonu se je namreč kot nalašč iztekla njegov listek za krožno potovanje. Tako je imel srečo, moj dragi mož.

Džaffer Ipi, predsednik nove začasne vlade v Tirani

jevitih plemen. Židov v Albaniji skoraj ni. V trgovini zavzemajo njihovo mesto Kuvovlahi, sorodniki Rumunov, v pristaniščih tudi Italijani, na jugu Grki. Razdrapane notranje razmere in pomanjkljiva osebna varnost ni vabila židov v Albanijo, čeprav so v vseh večjih albanskih mestih številne kolonije španjolskih židov.

Bliži pet šestin prebivalstva Albanije živi na kmetih. Velikih mest v Albaniji ni. Glavno mesto je Tirana, ležeča na ravnicah, kakih 35 km od Drača v notranjost, je dobilo svoje lice in značaj malone evropskega mesta šele v zadnjih letih. V turških časih je bilo to brezpomembno mestce. Zdaj šteje okrog 35.000 prebivalcev in ima tri krasne bulvare. Izmed teh sta zlasti Musolinijev in Zoga I. bulvar malone velikomestno zgrajena. Z Dračem je Tirana zvezana po avtomobilski cesti in ozkotirni železnici. Ima tudi leta-

Tragična smrt treh mongolskih knezov

„Črni zmaj“ iz Tokija — Središče japonskega vohunstva - Toyama, diktator za kulisami

Nekega pomladanskega jutra leta 1936 so se pojavili na dvoru mongolskega kneza De Vana ljudje, ki so čakali nanj s prav posebno pretežno življenjsko. Razgovorjali so se z njim o tem, kako prijetno bi bilo knezu Notranje Mongolije vladati, če bi se pri tem zvezal s carstvom vzhajajočega solca, t. j. z Japonsko. Toda večji delček od njihovih besedi je imelo njihovo zlato. De Vana so pridobili. Toda bili so še drugi knezi, ki so se zoperstavliali vplivu japonskih mešetarjev. Vse njihovo prigovarjanje in podkupovanje jim ni pomagalo; knezi So, Ereš Sečen in Salaba Dorči so ostali stanovalci — z nikomerno niso hoteli deliti oblasti.

So, Ereš Sečen, Salaba Dorči, pazite se! Za uresničitev svojih načrtov v Aziji ima Japonska še dosti močnejšega sredstva, kakor pa so denar in besede. Ali niste še nikoli slišali o »Črnem zmaju« iz Tokija? O.K. so v oktobru istega leta vdrl Japanci v severnokajski pokrajino Sujan, je prinesel japonski časnik »Baotoušibao« kratko vest: »Mongolski knez Ereš Sečen je umrl nenadne smrti.« Kmalu so ljudje izvedeli o smrti Salaba Dorčija in ni dolgo trajalo, ko mu je sledil tudi knez So. Kakor je časnik posebej poudaril, so bili vsi trije močno protijaponsko razpoloženi.

Vsi trije knezi so bili zastrupljeni. Kdo so bili njihovi morilci? Zadovoljen nasmehek je zaigral na obrazu majhnega starca z dolgo belo brado, ko so mu v rožnem vrtu v Tokiju prinesli vest o nagli smrti treh mongolskih knezov. Mitsuru Toyama — to je ime tega starca, ki ga marsikdo na Japonskem izgovarja kakor ime svetnika — je zadovoljno pokimal. »Da, »Črni zmaj« živi in še marsikatera dežela bo imela opraviti z njim.«

Bilo je v začetku našega stoletja, ko se je v Tokiju zbralo nekaj moč in spustili hipotetično organizacijo. Med ustanovitelji je bil tudi Toyama. Organizacijo so imenovali »Kokuryūkai« (»Črni zmaj«). »Vohunstvo je narodna dolžnost«, tako je stalo v prvem paragrafu nezapisanih pravil. Podpiranje Mandžurije in ruskega Daljnega vzhoda, to je cilj organizacije. Vohunstva kajpak niso vršili vsi člani te patriotske organizacije, toda prvi v letih pred rusko-japonsko vojno 1904—1905 je bilo to njena glavna naloga; hkrati s poročevalsko službo generalnega štaba je predstavljala glavni vir vohunov in na tem področju prestala svoj ognjeni krst.

Bilo je v rusko-japonski vojni; 31. oktobra 1905. je rusko vojaško poveljstvo sklenilo prirediti vojaške operacije pri Vangovju v Mandžuriji — že drugi dan so to vedeli v Tokiju. Agenti »Črnega zmaja« so imeli v rokah ključ za ruske tajne sifre, prestregli so šifrirane telegrame, ki sta jih izmenjavala vojni minister in carski namestnik v Mandžuriji.

Rusija je naročila v avstrijskih muničijskih tovarnah 500.000 šrapnelov — agenti »Črnega zmaja« so poskrbeli, da na rusko-japonskem bojišču ni eksplodiral niti en šrapnel iz teh tovarn.

Pri Mitsuru Toyami so se šolali mnogi, ki so kasneje postali diplomati. Tako n. pr. bivši japonski zunanji ministri Arita in Hirota, japonski poslanik v Berlinu Musyakodsi in bivši poslanik v Moskvi Ota. Ko je pred leti neki šanghajski list, ki so ga vzdrževali Američani, ugotovili, da pripada Hirota organizaciji »Črnega zmaja«, so mnogi mislili, da so ministri s tem pred javnostjo kompromitirali. Toda na Japonskem je vohunstvo zaslužno »delo za domovino«. Hirota je svojo pripadnost temu »redcu« brez okolišaj priznal. Še več, v svojih spominih, ki jih je kmalu nato izdal, čisto odkritosrečno pripoveduje, kako je kot majhen špijon pričel svojo življenjsko pot. Neko noč ga je kot mladega študenta prebudil sel in mu naročil, naj se takoj zgleda v znanjem ministrstvu. V kabinetu šefa poročevalske službe Yadsama, kasnejšega poslanika in ministra, je prejel tole naročilo: »Vojna med Rusijo in Japonsko je neizbežna. Odpeteljati se morate v Rusijo in tam vohuniti. Za vas študente je to zelo lahko: vidva — šlo je še za nekoga drugega študenta — se bosta peljala tja na počitnice, v želji, da se spotoma naučita ruščine.« In tako se je peljal Koki Hirota, preskrbljen z denarjem in navodili, v Dajren, Port Artur, v pristanišče Inkou, v Mukden, skrbno proučeval ruske utrube in garnizije, ter se potem vrnil v Tokio. Kmalu nato se je pričela rusko-japonska vojna. Ko se odlični japonski diplomat spomni na te čase, je zelo ponosen na tisto, česar se je že v mladih letih kot član »Črnega zmaja« naučil in kar je kasneje v svoji dolgotrajni diplomatski karieri s pridom uporabljal...

Ni čuda, da vodja »Črnega zmaja«, ki šteje med svoje učence in prijatelje skoraj vse japonske državnike in vplivne osebnosti, tudi danes, ko organizaciji ni treba več igrati tiste odločilne vloge kakor v letih njene ustanovitve, da Toya-

ma še danes v precejšnji meri soodločuje v pripravi vseh tistih velikih pustolovščin, nad katerimi se zgraža ves svet. »Toyamino življenje«, piše francoska revija »Le document«, »tvori eno samo verigo nezasišanih pustolovščin... On izsiljuje ogromne vsote in jih uporablja za svojo organizacijo. On povzroča nemire na Kitajskem in v britanski Indiji. Na Japonskem strmoljavi ministrske predsednike in ministre in postavlja svoje prišaste. On je povzročitelj številnih umorov. Svojo roko je imel vmes tudi pri vojaškem puču v Tokiju dne 26. februarja 1936, ki je bil odgovor na uspehe zmer-nih elementov pri volitvah v parlament.«

Le naprej, brez miru...

Šišenski Sokol spominu Ivana Cankarja
Lep spominski večer, ki bi bil moral vzbuditi več zanimanja

Ljubljana, 22. aprila
V spomin na 20 letnico smrti največjega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja je priredil šišenski Sokol sredi v svojih dvorani lep spominski večer, ki bi zaslužil mnogo večjo udeležbo članstva in drugega občinstva. Krivda leži tudi v tem, da je bilo za ta večer prav malo reklame. V bodoče naj prosvetni odbor zbudi večje zanimanje ne le s časopisnimi vestmi, marveč naj razpošlje svojem članstvu, kakor to delajo druga sokolska društva, pismena vabila.

Oder v dvorani je bil lepo okrašen z zelenjem in sliko pokojnega Ivana Cankarja v sredini na državni trobojnici. Uvodoma je pozdravil navzočne in poudaril pomen današnjega večera prosvetar br. Bečič. Za njim je v daljšem govoru orisal Cankarja kot človeka, umetnika in pisatelja prof. br. Ivan Kolar. Podrobno je analiziral Cankarjeva dela, ki jih je napisal za slovenski narod. Poljudno je tolmačil Cankarjeve misli v njegovih delih »Za narodov blagor«, »Hlapci« in »Pohujšanje v dolini šentflorjanske«. Svoje poglede kot idealist je izrazil v »Martinu Kačurju«, dočim pa je svoj program o umetnosti napisal v knjigi »Bela krizantema«. Njegovo največje delo, ki ga je napisal, ko se nam je bližalo osvobodjenje in zedinjenje, pa so »Podobe iz sanj«, kjer je izrazil svojo ljubezen do domovine, ki jo je nosil v srcu, čeprav so mnogi bili mišljenja, da Cankar ne priznava domovinske ljubezni. Šele po njegovi smrti smo se Slovenci zavedli, kaj nam je bil Cankar in kakšno literarno zapuščino nam je zapustil. Svoj govor je zaključil br. Kolar s pozivom, da se izka-

Naši Sokoli na meddržavni tekmi v Parizu in Varšavi

Tekma v Parizu bo 13. maja, v Varšavi pa 20. maja

Ljubljana, 22. aprila
Kot priprava za olimpijske igre leta 1940 v Helsinkih bodo imeli naši Sokoli dve meddržavni telovadni tekmi v tem letu in sicer 13. maja v Parizu z vrsto naj-boljših francoskih gimnazistov, 20. maja pa tekmo v Varšavi s poljskimi Sokoli. V obeh državah vlada za to srečanje veliko zanimanje.

Glasilo Francoske telovadne zveze »Le Gymnaste« prinaša v svoji 4. številki dne 10. t. m. topel članek posvečen prvemu meddržavnemu srečanju v telovadbi med Jugoslavijo in Francijo. Na uvodnem mestu ima poziv francoskim gimnazistom in javnosti. Prijateljska tekma se bo vršila 13. maja t. l. ob 14. v stadionu P. de Courbertin pod častnim predsedstvom ministra za telesno vzgojo naroda Jeana Zaya in našega opolnočnega ministra in poslanika dr. Purčiča.

V članku »Le Tournoi France—Yougoslavie« posnemamo iz pod peresa J. D. naslednje: »Že pod bivšo Avstroogrsko monarhijo je bilo sokolstvo pomembna telesna vzgojna organizacija. Na Češkem je bil ustanovljen Sokol leta 1862, Slovenci so ga ustanovili 1863 in Hrvati 1874. Vse te sokolske organizacije so bile že pred svetovno vojno članice Mednarodne telovadne zveze, ki je imela svoj sedež v Parizu. COS, Slovenska sokolska zveza in Hrvatski sokolski savez so se udeleževali mednarodnih telovadnih tekem. Prvo srečanje s Sokoli so imeli francoski gimnazisti na III. mednarodni tekmi v Pragi leta 1907 ob priliki V. vsesokolskega zleta. Na tej tekmi so zasedli prvo mesto Čehi, drugo Francozi z 923 točkami, slovenski Sokoli, ki so tekmovali prvič in se izkazali vredni mednarodni tekmovalci pa so zasedli 5. mesto z 771,25 točkami. Na IV. mednarodni tekmi v Luksemburgu so bili Francozi prvi 950,50 točk, drugi Čehi 940

Toyamina roka seže daleč preko meja njegove domovine. »Diktator za kulisami«, tako ga imenujejo na Japonskem. Venomer se vrše špijanski procesi, v San Franciscu, na Havajskem otočju ali na Novi Zelandiji, zdaj proti nekemu japonskemu kuharju, potem spet proti japonskemu trgovcu s porcelanom ali kakemu drugemu Japoncu. In skoraj zmerom je med razpravo slišati besedo »Črni zmaj«, katerega je obtoženec pripadal. Vohunstvo, ki se ob pomanjkanju drugih sredstev ne ustraši tudi nasilne, toda po možnosti tihe odstranitve nasprotnika, — to je posel »Črnega zmaja«. V vsej državni upravi japonskega cesarstva vlada njegov duh.

žemo hvaležne velikemu pisatelju s tem, da bomo hodili po njegovih potih in branili resnico in pravico povsod in kadarkoli bo potrebno. Govorniku so navzočni priredili tople ovacije.

Potem je sestra Pehanijeva z občutkom zaigrala na klavirju Beethovno »Lumino sonato« in žela navdušeno odobravanje. Brat Jan je čustveno recitiral odlomek iz »Kurenta« in odlomek iz »Hlapca Jernejca«, ki sta našla pri poslušalcih toplo in navdušeno odobravanje. Po recitaciji je br. Papler bravurozno zaigral na violini Seitzjev »Koncert št. 1« s spremljevanjem klavirja. Cankarjev prijatelj slikar br. Hinko Smrkar je po tem recitiral svoje delo »Cankarjevo drugo življenje in druga smrt«, ki je izšlo v založbi Cankarjeve družbe in so to njegovo delo ponatili tudi ameriški slovenski dnevniki in knjižne družbe. Občinstvo je z zanimanjem sledilo satiričnemu in humorističnemu delu, saj pozna br. Smrkarja kot izvrstnega satirika in humorista. Ob zaključku recitacije so mu navzočni priredili viharne ovacije. Kakor pri prvih dveh recitacijah tako je tudi v naslednji recitaciji »Zgodbe iz doline šentflorjanske« br. Jan zanosno recitiral in bil deležen vsestranskega odobravanja. Za zaključek je br. Papler ponovno zaigral na violini Delmontov »Ples«, s čimer je bil lep spominski večer zaključen. Prosvetnemu odboru šišenskega Sokola, ki se je potrudil, da je bil celoten spored vreden spomina velikega pisatelja in umetnika Ivana Cankarja, čestitamo, želimo pa, da bi v bodoče poskrbel za večjo udeležbo članstva in občinstva. Ivan Cankar je zaslužil nabito polno dvorano. —at.

točk, peti Slovenci 851,50 točk. V Turinu leta 1911 so se slovenski Sokoli močno povzpeli in dosegli celo 4. mesto tik za Italijani. Prvi so bili Čehi, drugi Francozi, tretji Italijani in četrti Slovenci z 882,11 točk. Prvi so nastopili tudi hrvatski Sokoli, ki so zasedli sedmo mesto z 687,99 točkami. Na mednarodni tekmi v Parizu leta 1913 so bili Francozi drugi, Slovenci pa peti z 706,50 točkami, ki pa bi bili pri pravičnejši sodbi lahko zasedli III. mesto. To so bila naša srečanja z Jugoslovenci pred svetovno vojno.

Po svetovni vojni so se plemske telovadne organizacije združile leta 1919 v enoten Jugoslovanski sokolski savez, ki pa

je leta 1929 v celoti vstopil v novo vsedržno telesnovzgojno organizacijo Sokol kraljevine Jugoslavije, ki ji stoji na čelu Nj. Vel. kralj Peter II. Tudi nova organizacija je vstopila po vojni v Mednarodno telovadno zvezo. Že leta 1922 je bila po-verjena JSS organizacija in prireditelj VII. mednarodne telovadne tekme, ki je bila leta 1922 ob priliki I. jugoslovanskega vsesokolskega zleta v Ljubljani. Tekmo je vodil znani telovadni strokovnjak dr. Viktor Murnik, načelnik JSS in član tehnične komisije MTZ. Na tej tekmi so Jugoslovenci zasedli kot vrsta II. mesto 764 točk, 9 manj kot Čehoslovaci, Francozi pa so zasedli III. mesto z 636 točkami. Jugoslovenci pa so na Dergancu pa sta zasedla kot poedina 2. in 3. mesto. Na olimpiadi v Parizu leta 1924 je zasedla Francija drugo mesto z 820,528 točkami, Jugoslavija 4. z 762,101 točkami, dočim je postal svetovni prvak Leon Stukelj. Na tekmi v Lyonu 1926 je bila Jugoslavija na II. mestu 1.162,867 točk, Francija na III. 1.152 točk, svetovni prvak pa je postal Peter Šumi, član Ljubljanskega Sokola. Na olimpiadi v Amsterdamu leta 1928 je bila Jugoslavija na tretjem mestu 1.648,75 točk, Francija na četrtem 1.620,75 točk. Med poedini pa je zasedel Leon Stukelj III. mesto. Na mednarodni tekmi v Luksemburgu leta 1930 je Jugoslavija zaradi nesreče izvrstnega telovadca Maleja zasedla tretje mesto 849,75 točk, Francija pa drugo 871,75 točk, dočim je postal svetovni prvak Jugosloven Primož Josip. Olimpiade v Los Angelesu leta 1932 se nista udeležili niti Jugoslavija, niti Francija, mednarodne tekme v Budimpešti leta 1934 pa se Jugoslavija iz razumljivih vzrokov ni mogla udeležiti. Na olimpiadi v Berlinu leta 1936 je Jugoslavija zasedla 6. mesto 598,598 točk, Francija pa 8. mesto 578,266 točk. Na mednarodni tekmi v Pragi leta 1938 so Jugoslovenci dosegli 3. mesto 741,266 točk, Francija pa 4. mesto 740,133 točk. Iz navedenih uspehov na dosedanjih tekmah je razvidno, da imajo Jugoslovenci izvrstne telovadce in bo zato prva prijateljska tekma med Francijo in Jugoslavijo nadvse zanimiva. Tako glasilo Francoske telovadne zveze.

Po tekmi v Parizu se bodo naši Sokoli udeležili še prijateljske tekme v Varšavi s poljskimi Sokoli, ki so se na praski tekmi pokazali kot dobri tekmovalci. Želimo, da bi se naši Sokoli z obeh tekem vrnili kot zmagovalci.

—at.
*
Pri socialnem odseku Celjske sokolske župe so se radi zaposlitve priglasi: 1. moška pis. moč s 4 razr. realke in trgovsko šolo, 2. moški pis. moč s 4 razr. meščanske šole in trgovsko šolo, 1. ženska pis. moč s 4 razr. meščanske šole in trgovsko šolo, 1. ženska pis. moč s 3 razr. meščanske šole in trgovski tečajem, 1. ženska pis. moč s 4 razr. meščanske šole, 1. trgovski sodelnik mešane stroke z 8 razr. osnovne šole in trgovskim tečajem, 1. moška moč s 3 razr. meščanske šole za trgovskega ali pis. slugo, 1. moška moč s 7 razr. osnovne šole in obrtno nad. šolo, izučen ključavničar za slugo ali skladiščnika, 1. avtočir za obrtno nadaljevalno šolo v uk žetila 2. naraščajnika z 2. razredoma meščanske šole za mehanika, ključavničarja ali podobno. Cenjene pridobitnike, zavode in ustanove, ki bi mogli koga zaposliti, prosimo, da se obrnejo na socialni odsek Sokolske župe Celje.

— Akademija Ljubljanskega Sokola se bo ponovila v petek dne 28. aprila ob 20. ker so za premiero vse vstopnice, izzveniši nekaj sedežev na galeriji, razprodane. Na to reprim opozarjamo predvsem udeležence izven Ljubljane, da ne bodo zastoj prišli v ponedeljek v Ljubljano. Vstopnice za reprizo so že od danes naprej v predprodaji v društveni pisarni v Narodnem domu. 235—n

V SOLI
— Kako to, gospod učitelj, da ima naš Jurček v matematiki vedno eno?
— Menda zato, ker slabšega reda nimamo.

Radioprogram

Nedelja, 23. aprila.

8: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. 8.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Šrnel »štirje fantje«. 10.30: Citra: si igrajo (plošče). 11: Koncert klasične glasbe. Sodelujeta: Svetoz. Banovec in radijski orkester. Ditičira šijaneč. 12.30: Kozaki pojo (plošče). 13.00: Napovedi. — 13.20: Radijski šrnel. 14: Kar želite, to dobite (plošče po željah). Oddaja prekinitvena od 14.30 do 17. ure. 17: Kmet. ura: Več lucerne (inž. Matija Abšec). 17.30: Gošča Sokola I. 18.30: Po domače (plošče). 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Nadež Petrovič in vpliv francoskega slikarja Cesannea (Br. Popović, univ. prof., Beograd). 19.50: Pomlad v glasbi. Sodelujejo: Akademski pevski kvintet, oddelki radijskega komornega zbora in radijski orkester. 22: Napovedi, poročila. 22.15: Pevski koncert Andreja Jarca, pri klavirju prof. M. Lipovšek. Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 24. aprila.

12: Sprehod po Balkanu (plošče). 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14: Napovedi. 18: Paberkli iz vsakdanjega zdravstva (dr. A. Breclj). 18.20: Glazunov: Stenka Razin, simf. pesnitev (plošče). — 18.40: Sv. Jurij v legendi in običajih (Boris Orel). 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Nove smeri v slovenski glasbeni umetnosti (dr. Dragotin Cvetko). Ljubljana. 19.50: Zanimivosti. 20: Komorna glasba za pihala. Izvajajo prof. Sl. Korosec (flauta), Laun Vavclav (klarinet), Moravec Srečko (rog), Turšič Ivan (fagot in klavir). 20.45: Koncert slovenske glasbe: radijski orkester. 22: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos lahke glasbe iz restavracije Elmore. Konec ob 23. uri.

Torek, 25. aprila.

11: Šolska ura: Pomen treznostnega tedna za mladino (Vojko Jagodič). 12: Operni napavi (plošče). 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Kmetiči trio. 14: Napovedi. 18: Pester spored radijskega orkestra. 18.40: Temeljna ideja religiozne miselnosti: Stvarstvo (Fr. Teršeglav). 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Narodni pokret v Dalmaciji (1860 — 1870). dr. Ljubo Vojnovič iz Beograda. 19.50: Deset minut zabave (Fr. Lipah, član Narodnega gledališča). 20: Plesi in slavnostni zvoki iz treh stoletij, suita, igra komornega orkestra (plošče). 20.20: Anton Leskovec: Vera in nevera, drama v 3 del. (člani radijske igr. družine). 22: Napovedi, poročila. 22.15: Veseli zvoki, igra radijskega orkestra. Konec ob 23. uri.

Sreda, 26. aprila.

12: Godbe na pihala (plošče). 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Pilihov kvartet. 14: Napovedi. 18: Mladinska ura: Ivan Puhar, svetopisec — poučna igra. Napisal Fr. Milčinski ml., izvajajo člani rad. igr. družine. 18.40: Človeški tipi in značaj (prof. E. Bojce). 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Korčula, kraj sonca, morja in lepote (Mato Matu: jović iz Beograda). 19.50: Prirodopisni kotiček (prof. Fr. Pengov). 20: Koncert pev-skega društva »Lira« iz Kamnika. 21.00: Tamburaški orkester (vodi St. Kahne). 22: Napovedi, poročila. 22.15: Lahkih nog naokrog (plošče). Konec ob 23. uri.

V GOSTEH

Teta je prišla na obisk k sorodnikom in ostala je pri njih dva tedna. Slednjči se je približal dan, ko je morala odpotovati. In ker je odhajal vlak zgodaj jutraj je poklicala zvečer služkinjo in ji naročila: Marička zbudite me jutri jutraj ob petih, da ne zamudim vlaka.

— Kar brez skrbi bodite, gospa, je odgovorila služkinja, ne bom pozabila. Gospa mi je že zagrozila, da me takoj odslovi, če bi vlak zamudila.

PRESELILI

smo se s Tyrševce ceste 46, v SMOLETOVO — ulico — ki drži nasproti cerkve Sv. Kristofa — Bežigrad.

Tvrška ANTON BARTOL

trgovina s kurivom in lesom
SMOLETOVA ULICA. TELEFON 25-40.

Vse skrbi odpadejo

za nakup obleke, če se obrnete na najugodnejši vir za nabavo

manufakture na obroke

z vedno najnovejšimi vzorci in ogromno izbiro!

Agilne zastopnike

za Ljubljano sprejemamo.

NARODNI MAGACIN, Sv. Petra c. 27-I.

Cenjenim odjemalcem

vljudno sporočamo preselitev z Masarykove c. 23 v Jenkovo ulico 7.

Vertačnik Franc

prodaja kuriva in parketov. Razpolagam z lepimi suhim odpadki. Cenjenim strankam se toplo priporočam.

NENAVADNO TENKA, a kljub temu zadržano zanesljiva!

Manjvredne imitacije energično odklonite, gre za Vaše zdravje!

Florence Riddellova:

Nevarna ljubezen

— Ali vam morem storiti še kakšno uslugo? Če ne poznate tega pristanišča, vas čakajo tam razne neprijetnosti. Arabci nadlegujejo tam evropske popotnike kakor kuga. Poleg tega ima človek še razne sitnosti na carini s prtljago. Tudi jaz se mislim ustaviti v hotelu Continental in veselilo bi me, če bi vam mogel kakorkoli pomagati.

Fenella je zopet uprla vanj svoj mirni pogled. Še trenutek je molčala, potem se je pa zdelo, da je David Kent uspešno prestopal to tiho preizkušnjo, kajti dekle je odgovorilo:

— Hvala vam, res ste zelo prijazni. Da, še nikoli nisem bila v Afriki.

In tako se je zgodilo, da sta Fenella Grayeva in David Kent večerjala čez nekaj ur skupaj v jedilnici hotela Continental. In tako se je tudi zgodilo, da je David Kent zvedel, da odpotuje Fenella naslednjega dne v Tizigoun, majhno mesto na kraju puščave. In tako je sklenil postaviti v tem zakotnem mestecu svoj glavni stan.

— To je pa res čudno naključje! — je vzkliznil. — V Tizigounu je tudi hotel Continental in tam sem že brzojavno naročil sobo.

To seveda ni bilo res, toda David Kent je bil prepričan, da ima pravico do te nedolžne laži, samo da bi brzojavko zares odposlal. In sklenil je od-

poslati jo ob prvi ugodni priliki. Seveda, dostojen možki se nikoli ne sme vsiljevati dekletu, ki ga je komaj spoznal. Toda na drugi strani bi ne bilo prav če bi dovolil, da bi šlo to dekle, ki očitno ničesar ne ve o nevarnostih, skritih v severoafriškem garnizijskem mestu, samo v Tizigoun. Zato je torej sklenil slediti Fenelli kamorkoli bi se namenila.

Fenella je sprejela njegove besede kot nekaj samo ob sebi umevne. Njeni možgani so bili zaposleni z nečem čisto drugim. Zaposleni so bili tako, da jim niti na misel ni prišlo zanimati se, kakšni nagibi so pripravili tega moža, da se je tudi odločil za Tizigoun. Da, celo nekoliko veselilo jo je, čeprav se ni tega povsem zavedala, da bo David Kent neke blizu, kajti ta ljubeznjivi Anglež je bil že odstranil s svojim mirnim in treznim nastopom nekatere manjše težave, ki bi mogle biti mnogo neprijetnejše, če bi jih bila morala odstraniti sama.

Fenella je bila že zvedela vsaj nekaj iz življenja Davida Kenta. Kakor je bila že sama uganila, je bil prej vojak.

— A z vojaščino nisem imel sreče, — je pripovedoval trpk. — Služil sem v posadki na severni meji Indije prav v času, ko je tam izbruhnil upor domačinov. Moral sem izdati povelje, naj vojaki streljajo. Nič drugega mi ni preostajalo, če nisem hotel, da bi bili vsi moji vojaki brezobzirno pomorjeni. Toda eden od njih domišljavih vojaških poveljnikov, ki sede neprestano v svojih toplih pisarnah in nimajo niti pojma, kaj je resnična nevarnost, je odločil pozneje o tem čisto drugače. Rajše sem obrnil vojski hrbet, kakor pa da bi ponižno spravi v žep take nesmiselne očitke.

— Kdaj je bilo to? — je vprašala.

— Pred dvema letoma. Potem sem odpotoval v Alžir in Maroko. Ljubim to zemljo, in zdaj sem znova namenjen tja, da zberem gradivo za knjigo, ki jo hočem napisati.

— Ali bo to roman?

— Morda nastane iz tega tudi roman, toda šele pozneje. Najprej hočem napisati napol znanstveno knjigo, v kateri bom opisal zgodovino in običaje raznih plemen.

Naslednjega dne je zapustila Fenella severoafriške pristanišče in njegove ulice, obrobene s štirioglatimi hišami, te ulice, po katerih je kar mrgolelo zamorcev, arabskih žen z zastrtimi obrazi in francoskih častnikov domače konjenice v krasnih modrih uniformah s širokimi rdečimi plašči, segajočimi jim do gležnjev.

Vlak, ki se je z njim potem peljala proti jugu, je sopihal uro za uro po rodovitni krajini, pokriti z žitnimi polji, sadnim drevjem in cvetočimi vrtovi. Polagoma se je pa jela krajina izpreminjati. Smaragdo zeleno rastlinstvo je že izginilo, potem so se pa pojavili prvi nizki peščeni griči, te prednje strazhe puščave. In končno je Fenella Grayeva prispela v Tizigoun. Tu v tem mestecu na robu puščave, polnem ljudi vseh narodov, Špancev, Francozov, židov, dostojanstvenih vojakov domače konjenice in čudnih divjih moč iz srca puščave — v tem mestecu, kjer so stale tajinstvene močee kraj trgovin z evropskim blagom, kjer so se dvigali zvoni in minareti visoko pod sinje nebo, dočim so mračne in zatohle hišice domačinov zadrževale svetlobo za svojimi zaprtimi okni, v tem mestecu, kjer so

rasle skupaj palme in olive in kjer je bila moderna vsakdanost že vnaprej izgubila bitko z vsemi orientalskimi zagonečimi, tu torej je živel Derek Ellison, iz katerega je zdaj postal Robin Adair številka 60.599, vojak francoske tajske legije.

Ne, tu ji ne bo dolgočasno, saj najde v eni izmed teh velikih žolih barnak, ki jih mora šele poiskati, svojega Robina Adaira.

Fenella se je odpeljala z Davidom Kentom v avtomobilu s kolodvora v hotel Continental. Ta hotel je bil mnogo preprostejši od razkošnega hotela istega imena v severoafriškem pristanišču. To je bilo nizko štirioglato poslopje, zgrajeno v orientalskem slogu iz belega kamna. Od vseh strani je bilo obdano z velikim vrtom, kjer so v peščenih tleh rastle in cvele palme, kraj znanih angleških cvetic in kjer so stale tu pa tam pod mogočnimi pomarančniki s solnčnicami podobnimi kronami mizice in pleteni stoli.

Fenellina soba v hotelu je bila preprosta in hladna, imela je enostavno pohištvo in tlakovana tla. Edina vrata, zakrita samo z zaveso, so vodila na majhen balkon, do katerega se je vila z vrta divja trta. Kentova soba je bila na isti strani hotela, samo malo dalje.

Fenella je zapustila hotelsko jedilnico kmalu po večerji, toda preden je odšla po stopnicah v svojo sobo, je stopila v pisarno. Tam je ostala trenutek, potem je pa zapечатila svoje kratko pismo, namenjeno Robinu Adairu, številki 60.599

